

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za eno leto: četrtno 12 Din, polno 24 Din, celoletno 48 Din; za mesec: četrtno 3 Din, polno 6 Din, celoletno 60 Din. — Račun poštni uradnik, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Lov za kmetovalci

Huda je dirka nekaterih političnih strank za kmetovalci. Prilizujejo se jim in mnogo lepih besed jim privoščijo. Kadar so taki tiči na lovu za kmetom, govore tudi o njegovih žuljih. Sami jih sicer navadno nimajo, a kmetu pripovedujejo, da samo on dela, drugi pa da so vsi lenuhi. Zavajajo ga v sovraštvo proti drugim stanovom, zlasti proti duševnim poklicem.

Da bi kmeta še bolj gotovo spravili na lim, se take stranke krstijo za kmetске. Naši klerikalci, na videz sramujoč se duhovniške komande, so za kmete prepletkali svojo tablo v Kmečko zvezo. In tako se bijejo za monopol, kdo bolj »ljubi« kmeta. Drug drugemu opravičeno očitajo hinavstvo, vsak pa svojo malho hvali do neba, češ, da bi kmetски stan propadel tisti hip, ko bi ne bilo več njegove tako zvane kmetске stranke ali kmetске zveze.

Že ta vsiljivost se mi studi. V njej kakor v vsakem podobnem prilizovanju so vsi znaki laži. Meni se vedno gabi, če Vam pride tak prerok in se zaklinja, da le on in le on ljubi kmeta, vsi drugi, posebno demokrati, pa da ga sovražimo in zaničujemo. Taki hujšaki so kakor mrčes v kozuhu, ki se boji, da bi ga našla pravična roka in izčistila iz njega. Le kratkovidni ljudje se dajo potegniti od teh škodljivcev.

Zdaj, ko se godi našemu kmetu slabo, je besedičenje takih kmetских »dobrotnikov« tem živahnije. Naš kmet svojega pridelka ne more več gladko in po dobri ceni prodati, kakor je bilo to v času vojne in v prvih letih po njej. Stroški njegovega dela se niso toliko znižali, kakor so se znižale cene. Kupec kmetijskih pridelkov je meščan, tržan, delavec, obrtnik. Če je ta zmožen več kupiti in lažje plačati, takrat pride več denarja na kmeta. Če pa zaslužek peša tam, kjer so glavni kmetovi odjemalci, se beda od tam kmalu preseli v okolico.

Naš kmet, posebno iz ravninskih krajev, je mnogo izvažal v inozemstvo. Inozemstvo pa je sprejemljiv kupec. Cene se seveda zunaj ne ravna po naših pridelovalnih stroških, ampak po konkurenci blaga z vsega sveta. Kupčija z inozemstvom je včasih dobra, naenkrat pa se izpremeni in vse zastane, ker naše cene za zunanjšega kupca niso dovoljne. Pameten gospodar bo torej takoj razvidel, da moramo gledati, da naš kmet ne bo glede svojih pridelkov preveč odvisen od inozemskega kupca, ampak da bo imel čim

več domačega odjemalstva, ki lahko plača.

Jaz sem ta primer navedel, da opozorim na glavni vzrok gospodarske krize na kmetih in da more vsakdo videti, kako tesno sta zvezana interes kmetov z interesom delavca, meščana, uradnika in obrtnika. Kmet ni v težavah samo zato, ker mu je pridelovanje še drago, ampak predvsem, ker je njegov domači kupec v krizi, inozemski kupec pa je nezanesljiv.

Kdor na podlagi teh izvajanj sam pri sebi razpleta misel še malo naprej, bo moral brž razumeti, zakaj mi tako odločno odklanjamo prazno besedičenje raznih »kmetских« hujšakov. Zabavlja se čez mesta in tovarne, a kdor jih hoče še bolj pritlniti ob zid, ta pridno žaga vejo, na kateri sedi naš kmet. Zato pa mi samostojni demokrati ne delamo nikač razlike v pomoči, ki jo moramo nuditi vsi stanovom. Če delam za čim večji zaslužek v mestu in tovarniških krajih, če čim bolj širim obrt na kmetih, prihaja to v korist predvsem kmetu, ki dobi sigurnega odjemalca in priliko postranskega zaslužka za svoje rodbinske člane.

Še nikdar ni bila popolna vzajemnost kmetских in mestnoindustrijskih interesov tako jasna kakor v sedanjih težavnih razmerah. V naši državi se mora ustvariti ravnotežje, to je čim več domačega odkupovanja kmetskega pridelka, in videlo se bo: kadar je v mestu in v industrijskem kraju kos mesa v loncu, je tudi na kmetih kruh bolj bel.

Kdaj poznajo tako zvani kmetски poslanci kmeta?

Pri nas imamo gospode, ki kmeta k sebi vabijo na ta način, da mu vedno in ob vsaki priliki pripovedujejo, da so le oni za kmeta in da vsi drugi niso vredni ničesar! Gospod Pucelj je nekoč celo odgovoril, da njega potrebe uradništva prav nič ne brigajo, ker on mora skrbeti le za potrebe kmeta. Ti gospodje se kar cede od ljubezni do kmeta — seveda v besedah, da bi kmetu zamašili ušesa in zalepili oči, da ne bi videl ničesar in ne slišal ničesar. Vse vrste lepe pesmiče pojo o kmetu: da je steber države, da imajo dekleta lepe nageljne na oknih, da fantje najlepše pojo, da je treba v državi voditi le kmetsko politiko in da mora biti kmet povsod gospodar. Stvar je približno taka, kakor če prideta v hišo dva tatova: eden moti z lepimi govorjenjem gospodarja, drugi pa krade.

Seveda gre pri nas to zapeljevanje kmeta bolj počasi, ker naš kmet je pameten, da ne veruje samo besedam, ampak hoče imeti tudi

Vsi želimo, da bi se na kmetih zemlja čim pametneje izrabljala, delalo s čim modernejšimi sredstvi, v boljših prometnih prilikah, da bi živinoreja cvetela itd. A vse te naprave in izboljšanja se morejo z državno in javno oporo izvršiti le, kadar je denar v deželi in kadar so sloji industrije in vseh vrst obrti v stanju plačevati izdatne davke. V času krize pri njih bo tudi vse izboljševanje agrarne proizvodnje hiral na pomanjkanju podpor.

Take so prilike, da kmeta ne bomo s tolikim uspehom zdravili samo pri njem samem, ampak da bi vsaj zaenkrat bilo prav dobro, če ozdravi — njegov odjemalec, pa bo vsem dobro.

Mi ne zanikamo važnosti stanovskih organizacij ter stanovskega ponosa, ki ga želimo zlasti kmetu, da bi se izražal v veselju do domačega dela in da ne bi vse tako divje bežalo v mesta in v razne službe. Smo pa odločno proti stanovskemu hujškanju, ki vodi samo v zlo in je, kakor se vidi iz teh razmišljanj, vse sezidano na laži.

Zato ni nikak slučaj, da zgodovina kaže, da so politične stranke s stanovskim hujškanjem sicer povsod bile zelo glasne, a za dotični stan so na krmilu vedno manj storile, kakor so mu dosegle dalekovidnejše širše misleče stranke, ki so si postavile na načelo: pravičnost za vse in priznanje važnosti vsakega dela. Tudi v Jugoslaviji smo pričali, da je na krmilu že 17 mesecev tako zvana seljaška vlada, a je bilo le mnogo kokodakanja, jajc pa malo.

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

dejanja. Vendar pa je še mnogo zaslepljenec, katerim tudi najsvetlejša bakla noči ne razsvetli in ki nikdar ničesar ne vidijo, ali pa vidijo in nočejo iti stran od te gospode.

Pri teh naših predragih kmetских poslancih je pač tako, kakor v pregovoru: pes, ki mnogo laja, ne ugrizne, ali poslanec, ki dosti govori, malo naredi. In res: vsi ti gospodje zelo mnogo govore in celo lepo govore. Boga naj hvalijo, da imajo vsaj ta božji dar.

Najbolj se vidi ta skrb za kmetško ljudstvo ob priliki velikih povodnj, ki so tako težko zadelé vso Slovenijo. Ob nesreči najbolj spoznaš prijatelja, ki žrtvuje vse, da ti pomaga. Velikanski nalivi so našemu kmetu uničili polja in travnike, hiše in gospodarska poslopja, voda jim je odnesla les, živino, živila, raztrgala pota, odnesla mostove. Tako je v naši domovini, kakor da bi preko nje divjala najhujša vojna. Raztrgani mostovi in prekinjene zveze imajo še druge težke posledice:

kmetje ne morejo pravočasno pospraviti pridelkov, dovoz živil in drugih potrebščin je nemogoč.

Taka nesreča kakor sedaj še nikdar ni zadel našega kmeta. Dolžnost vsega naroda je, da prizadetim priskoči na pomoč. Prvo dolžnost pa imajo v takih trenutkih poslanci. Oni nosijo vso odgovornost. Tu noben izgovor ne pomaga. Vesten in požrtvovalen poslanec ne odneha prej, dokler ne doseže tega, kar je v tem času za kmeta najpotrebnejše. Ne zadošča, da poslanec nekega dne v skupščini vstane, malo poropota in nekaj zahteva. On mora storiti več. Žrtvovati mora samega sebe. Tako bi n. pr. gospod Pucelj, ako je uvidel, da zlepa ne doseže ničesar, moral reči: «Gospodje, jaz ne morem nositi napram svojim kmetom odgovornosti, zato vam rečem, da ne morem več biti minister za kmetijstvo, ako mi takoj ne daste potrebnih kreditov in druge pomoči.»

V življenju vidimo, da eden zna vse doseči, drugi ničesar. Tako je tudi tu. Tako pa gospodje ministri niti tega niso dosegli, da bi ono, kar so morali oddati uradniki za poplavlence, res tudi poplavlenci dobili. Kako naj potem dosežejo, da bi vojaštvo hitro popravilo pota in mostove! Tu se neha vsak izgovor.

Še druga stvar je, ki se danes baš na kmetovalčevi koži bridko maščuje. Dr. Žerjav in dr. Pivko sta vedno poudarjala potrebo oblastnih in srezkih skupščin. Vedela sta, zakaj to hočeta: da namreč omogočita deželi zadostno sredstev za domače potrebe. Ako bi imeli danes te skupščine, bi one dale potrebna denarna sredstva na razpolago za popravilo potov in mostov, za ublažitev druge škode. Tako pa smo še danes prisiljeni pomoči iskati v Beogradu. Klerikalci ne žele teh skupščin, ker takih upravnih ureditev v državi ne priznavajo. Kaj so njim koristni kmeti! Mislijo pač: če bo kmet godrnjal, ga bomo opozorili, da je to godrnjanje brezversko in zopet bo ponižen in dober naš volilec. Dokler

bo kmet res tak, ne more še pričakovati boljših časov.

Tako mora danes naš ubogi kmet videti, kako ga podpirajo tisti, katerim je izročil svojo usodo. V nesreči spoznaš prijatelja! SLS. noče imeti sredstev doma, ona noče ob-

lastnih odborov v Ljubljani in Mariboru. Pucelj pa pravi, da je sedanja vlada vlada kmeta. Če je res to, bi morala kmetu pomagati, ne pa, da pomaga le sama sebi s pomočjo kmeta. Ta šola je za našega kmeta dobra šola.

Politični pregled

Nedelavnost sedanje vlade radikalov in radičevcev ustvarja splošno prepričanje, da tako ne gre več dalje in da morajo priti neke izpremembe. Najnovejše vesti iz Beograda napovedujejo, da bo

še tekom tega tedna prišlo do demisije in da bo na površje zopet prišel Nikola Pašić.

Klerikalci še vedno niso opustili nade, da zležejo v vlado. Njihovo ponujanje je po ponovnih zavrnitvah od strani radikalov postalo najočitnejše s tem, da so v soboto

vsi klerikalni poslanci glasovali za sedanjo vlado.

ko se je v Narodni skupščini razpravljalo o naknadnih kreditih za prometnega ministra. Odobrili so 100 milijonov preko proračuna. Klerikalna vsiljivost postaja po svoji brezumni nestrpnosti že smešna. Kljub temu pa doma klerikalni voditelji še vedno rožljajo na ušesa svojim naivnim pristašem proti vladi in za avtonomijo, katero so že zatajevali. Sicer pa so slabi izgledi, da bi se klerikalci vrinili za ministre.

Radikali imajo dovolj težkih brig z Radićem. V nedeljo je ta gostobesedni seljaški prvak imel zborovanje v Ogulinu in je seveda zopet iztresal take, da so radikalom šli kar lasje pokonci. Eno pa moramo priznati. Poleg vsega osebnega izpadanja je Radić upravičeno obsojal današnjo italijansko vlado in fašistovsko nasilje. Zanimivo pa je, da so radikali vse drugo pogoltnili in Radića obsodili samo radi protitalijanskih izjav. Radikali pač ne dovoli krepkih besed proti fašistom. Radić bo moral na pritisk radikalov bržkone zopet utajiti svoje izjave.

Kakšnim ljudem pa so naši rojaki onstran meja izročeni na milost in nemilost, je najbolje dokazalo

zopetno fašistovsko divjanje v Gorici,

kjer so tolpe črnosrajčnikov (fašistov) prejšnji četrtek zvečer vdrle v poslopja slovenskih prosvetnih društev ter uničevale, kar jim je prišlo pod roko. Fašisti so razbili in zažgali vse pohištvo v čitalnici Zveze prosvetnih društev, v prostorih trgovskega doma in v Narodni tiskarni, hoteli pa so zažgati še poslopje «Mladike» in Katoliške tiskarne. Laški orožniki so mirno gledali to početje in šele nastopili, ko so fašisti že opravili svoje.

Nasilja fašistov v Italiji kričijo do neba. Po zadnjem atentatu na Mussolinija, o katerem pa sploh še ni dognano, ali se je res izvršil ali je bil samo umetno uprizorjen zato, da je

fašistovska vlada začela zatirati vse državljanske pravice

in pritiska ves narod k tlom. Nihče ne sme iz Italije, vse je pod policijsko kontrolo in za najmanjšo prestopko so določene strahotne kazni. Nekatero italijansko časopisje že kar poziva na poboj nasprotnikov fašizma. Niti v stari Avstriji v začetku vojne ni vladal takšen teror.

Evropa se zgraža nad takimi metodami. Zgražanje je tembolj upravičeno, ker so v Parizu pravkar razkrili gnilobo fašizma s tem, da so

razkrinkali polkovnika Ricciota Garibaldija, ki se je kazal nasprotnika fašistov, kot navadnega Mussolinijevega špijona, ki je za

Ivan Albrecht:

V objemu deroče groze

(Povest iz naših dni.)

(Dalje.)

Skalar je poznal svojega očeta in vedel, da je vsaka beseda zoper njegovo voljo prazna. Zato se je odrekel misli na Meto in si izbral Koreničevo Polono, ki je bila očetu po volji in tudi Jernaču samemu ne zoperna, medtem ko je Meta dala roko in srce Pergaču. Zgodilo se je vse tako tiho, da skoro nihče ni slutil, kako toplo je Skalar nekoč ljubil Meto. Še celo sam si je bil skušal dopovedati, da je bilo vse tisto samo «nora mladost», vendar se mu ni nikoli prav posrečilo. S Pergačem sta ostala prijatelja tudi potem, ko sta vsak od svojih roditeljev prevzela gospodarstvo, na dom k Pergaču pa Skalar ni šel več izza tistega dne, ko je mlada žena Meta prišla v svoj novi dom. Bal se je svoje «nore mladosti», svojega srca, ki ni hotelo biti tako pokorno željam starega Skalarja kakor je želel celo Jernač sam... Z leti sta se potem mladostna tovariša drug drugemu skoro docela odtujila. Lastne brige so vsakemu izpodrinile misli na drugega.

«Bogve, kako da mi je danes to tako živo pred očmi,» je pomislil Skalar in se nehote spet ozrl proti Pergačevi hiši. Tedaj je zagledal Pergača, ki je šel po holmu navzdol proti cesti. Prvi hip je bil že hotel pospešiti korak, a ga je nato le zadržal.

«Kam si se pa namenil. Šimen,» ga je nagovoril že iz dalje.

Pergač je v odgovor najprej samo pokimal z glavo in se nasmehnil, ko pa je Skalarja došel, mu je potožil:

«Huda, huda pota imam, veš, Jernej. Pri nas je kakor zakleto. Janez bo moral zdaj noter, pa mu nimam —»

Ostalo je mož pogoltnil in preskočil na drugo:

«Da bi vsaj ona bila kaj bolj trdna. Ti ne veš, kaj je bolezen v hiši! Kakor da bi v brezdno metal, pozna se pa spred in zad ne nič.»

Nato je malo pokašljaj in obmolknil.

«Ta vojna nas res vse tepe, vsakega po svoje,» je pripomnil Skalar. Po spominih, ki so ga bili pravkar obhajali, je bil tako nekam mehak, da ga je bolela vsaka Pergačeva beseda.

«Zdaj grem v Loko,» je povzel Pergač, «da mi v posojilnici malo prelože. Ako ne bi bilo tako, bi se bil že izkopal. Proda se dobro, kdor kaj premore, ali kaj, ko pri nas vse skupaj še za zdravlila in zdravnika ni dovolj.»

«Ali je Meta tako pri kraju?» se je zavzel Skalar.

«Je in ni, kakor pač pride. Zdravnik pravi, da je dobila pri otrocih.»

«O, tisto je hudo —»

«Tako hudo, da nikoli tega! Kaj druge boleznij? Kadar se te loti, te stisne — ali jo pa premagaš in te pusti —»

«No res, se vsaj odloči —»

«Kakopak! Odloči se tako ali tako. — Pri nas pa nič in nič!»

«Pa bi še kje drugje povprašal! Morda bi ti v Ljubljani mogli pomagati —»

«O, v Ljubljani, kam pa misliš?! Če začnem hoditi tja, se nam kmalu vsem skupaj zruši streha nad glavo —»

«Ej no, kadar je tako pa le ne smemo drug mimo drugega. Bom pa jaz malo prišlo na pomoč, če bi te v Loko preveč pestili,» se je odločil Skalar. Pergač, ki tega ni pričakoval, je ves presenečen obstal.

«Ali bi res?»

«I, no, res! Saj smo vsi ljudje in vsakega lahko zadene nadloga.»

Komaj je izrekel, mu je bilo že skoro žal. Spomnil se je, da je zdaj prekršil svoje mnenje o bogastvu, zraven pa ga je prosil Metin blede obraz z izrazom tolikšnega trpljenja, da se je zdrznil.

Dolgo sta korakala moža molče drug poleg drugega. Šele zunaj vasi, ko sta bila čisto sama med njivami, je menil Pergač:

«Saj bom že kako, če mi res napraviš to dobroto. Ančka bi lahko prišla kaj šivat: za Polono, če ji bo treba, pa kakšne srajce — ali za deklini —»

«Nič ne skrbi,» je zamahnil Skalar z roko, «saj me nisi prosil! Prijatelja sva izza mlada in to je dovolj!»

Skalar si je moral priznati, da že dolgo ni občutil tolikšnega zadovoljstva v sebi. Pergač pa je bil tudi pomirjen kot že davno ne več. Ne eden ne drugi skoro ni več občutil nadlog ob prihodu v Loko...

II.

Ko se je pod noč vrnil oče Pergač domov in jel praviti, da je govoril in hodil s Skalarjem, je Ančki vse padlo iz rok. Kakor obso-

denar izdajal nasprotnike fašizma naravnost rabljen v roke.

Nikdar ni bila Italija tako osramočena pred svetom, kakor je danes. Takšne razmere v Italiji ne morejo dolgo trajati in bomo menda tudi italijanskemu narodu zavrela enkrat kri, da se bo otrese svojih mučiteljev.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Pod okriljem Sokola bodo priredila tukajšnja narodno-obrambna društva v nedeljo 14. t. m. ob pol 8. zvečer v Sokolskem domu «Rapalski večer». Na sporedu so: govor, deklamacije in igra «Kaj». Podnevi se bodo nabirali prispevki za Jugoslovensko Matico. Naj se nikdo ne brani, oddolžiti se za suženjem bratom! — Zadnje predavanje je bilo zelo slabo obiskano, četudi smo vsi več ali manj potrebni, da bi se seznanili z njegovo vsebino. Glavni nasprotniki Sokolstva niso zunanji nasprotniki, marveč notranji: nezavednost, nediscipliniranost, pomanjkanje bratstva itd. Kaj pomaga dobra volja na eni strani, če so na drugi strani gluha ušesa! — Sminkarskega tečaja, ki ga je priredila ZKD v Sokolskem domu v Dolnjem Logatcu, se je udeležilo tudi večje število članstva našega Sokola. — V reklamacijskem postopanju za predstoječe občinske volitve je bilo vloženih 35 reklamacij.

JEZERSKO. (Odrezani od sveta.) Dne 29. oktobra t. l. ob 11. ponoči je bil tudi pri nas grozen nalič z bliskom in gromom. Poplava, ki je nastopila, nam je razdrila cesto, podrla mostove ter nam prekinila pot skozi Fužine in Kokro, da ni mogoče dovaževati živil, ki nam bodo skoro pošla. K nam je mogoče priti samo po stezah skozi gozd z nahrbtnikom. Naj na kratko popišem še naslednjo zgodbo, ki jo je povzročila poplava. Pred katastrofo je odšel s težkim dvovprežnim vozom v Kranj Anton Strniša, voznik g. Ferdinanda Skuberja. Ko se je vračal, je zaradi razdrte poti zaostal v Tupaličah in se od tam odpeljal drugega dne obenem z vodnikom g. Jakobom Škandrom in g. Ferdinandom Vaniškim skozi Potoče na Kokro, na Staro Polšno,

kjer so prenočili, naslednjega dne pa nadaljevali pot skozi Polšnarjevo planino, Grebenc, Mlinarjevo sedlo ter po takem trudu polnem potovanju dospeli 3. t. m. ob 10. uri dopoldne na Jezersko.

LITIJA. V nedeljo 14. t. m. bo priredil Rdeči križ v Litiji veliko veselico. Čisti dobiček je namenjen našim poplavljencom na Gorenjskem. Veselica se bo vršila v prostorni predilniški dvorani. Spored: Igra «Ljubosumnost»; petje; godba; prosta zabava. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 5 Din. Udeležite se prireditve polnoštevno, da vsaj malo pomagamo našim bednim rojakom.

NOVO MESTO. Te dni je umrl, zadet od kapi, g. Karel Rosmann. Pokojnik, ki je bil star 64 let, je bil svoječasno dolga leta novomeški župan in si je za Novo mesto pridobil mnogo zaslug. Pokojnik je bil tudi drugače vsestransko delaven in odločen naprednjak. Blag mu spomin!

SROMLJE PRI BREŽICAH. Malokdaj se kaj sliši iz naše gorske vasi. Zato prosim, da sprejmete nekaj vrstic v priljubljeno «Domovino». Prejšnji teden smo imeli ponavljanje sv. misijona, proti kateremu bi sicer mi Sromljani ne imeli ničesar, če se ne bi ob tej priliki toliko udrihalo proti tako imenovanim brezverskim časopisom, posebno proti povsod priljubljeni «Domovini», ki dela toliko preglavice našemu g. župniku in nekaterim devicam, da se ne morejo nikakor potolažiti. Gosp. župnik, držite se svojega vzvišenega poklica ter pustite pri miru nas, ki nočemo trobiti v Vaš politični rog. Zaradi tega še nismo nikoli brezverci, če čitamo pošteno «Domovino» in druge napredne liste. G. župnik, če se boste ravnali po naših nasvetih, boste dosegli mnogo večji ugled in spoštovanje pri nas faranih. — Kakor povsod smo tudi mi trpeli letos zaradi preobilnih naličev. Obetno škodo so napravili plazovi, doline je pa poplavlila voda. Trgatev je bila po količini slaba; pridelalo se je za polovico manj kakor druga leta. Kakovost je dobra, posebno, kjer se je pozno trgalo in dobro odbiralo. Želimo, da pridejo vinski kupci v naš kraj, ker se najdejo še stara vina po zmerni ceni. Večina nas je takih, ki dobimo denar skoro le od prodaje vina, ker imamo premalo polja. Žal pri izterjevanju davkov ne poznajo gospodje nikakega usmiljenja in se menda nič ne ozirajo na slabo letino.

BRASLOVČE. Te dni je umrla pri nas v visoki starosti 90 let gospa Marija Pauerjeva, vdova trgovca in posestnika ter mati uglednega trgovca g. Josipa Pauerja. Pokojnica je bila skoro do zadnjega čila in čvrsta. Priljubljeni pokojnici bodi ohranjen blag spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

STRANICE. Čim bolj naš g. župnik zabranjuje čitanje «Domovine», tem bolj mi naprednjaki agitiramo za naš priljubljeni list. G. župnik pravi, da je «Domovina» strup in da sploh ne bo dal odveze onemu, ki jo čita. Mi, ki jo beremo, mu z mirno vestjo ugovarjamo, ker še nismo našli v njej ničesar strupenega in hudega. Prav tako smo uverjeni, da zaradi «Domovine» še ni prišel nihče v pekel. Namesto da hujska proti «Domovini», naj bi se g. župnik rajši posvetil ljudski prosveti.

RIMSKE TOPLICE. Krajevna organizacija SDS za občino Marija Gradec je poslala domačemu občinskemu odboru naslednjo vlogo: Na pritožbe posameznih občanov se obračamo s prošnjo na zgoraj imenovani odbor, da v interesu občinstva ukrene vse potrebno za popravilo občinske poti iz Lože preko skale (čez stopnice) k Sv. Miklavžu. Ta pot je popolnoma zanemarjena in ogroža zlasti ponoči tudi človeško življenje. Zato je nujna dolžnost občinskega odbora, da odobri takojšnji kredit za popravilo te poti, sicer bo krajevna organizacija SDS podvzela potrebne korake pri višjih oblastvih.

SV. FLORIJAN PRI ROGATCU. V nedeljo 31. oktobra t. l. smo imeli pri nas na Ložnem zahvalno nedeljo. Ker pride na ta dan na ta hriček vsako leto izredno mnogo ljudi, je porabil naš g. župnik to priliko za osmešenje naprednih faranov, ki nas je napadel nekako tako-le: «Sedaj vam moram povedati, kako pametni so naši farani. Nekdo je hodil neki naprednjak iz bližnjega trga. Ker je pa bil pijan, je legel pod hrast ter ogledoval tikvo (bučo), ki je v bližini rastle. Zato je začel nezadovoljno godrnjati, zakaj je Bog dal tako, da mogočno hrastovo drevo rodi tako droben, a slaba bučna rastlina tako debel sad. Zaradi tega ga je Bog očitno kaznoval s tem, da mu je padel želod na nos in se mu je pocedila kri.» To zgodbo smo čitali že v šolskih knjigah in

jenka je čakala, kdaj jo oče obsuje s kopo očitkov in ostrih svaril, mesto tega pa je Pergač zadovoljno pripovedoval, kako sta se s Skalarjem lepo pomenila in kako mu je župan celo prijateljsko ponudil svojo pomoč.

Ančka je veselo zaigralo srce.

«Če je tako, potem sme upati...»

Kakor podlasica je smuknila v kuhinjo in ob trepetajoči luči tleče treske pisala Skalarjevemu Janezu, kaj se godi doma in kako težko ga pričakuje... Sporočila mu je tudi, da sta njegov in njen oče skupaj bila v Loku, da obnavljata nekdanje prijateljstvo in da zato sedaj tudi ona upa več nego doslej.

Ko je končala, se je zamislila... Kako je vendar čudno prišlo vse to! Nikoli si ona ne bi bila upala misliti na Skalarjevega, da si ga ni mogla pozabiti izza tistega popoldneva, ko jo je spremljal s polja. Potem sta se videla še večkrat, se pomenkovala in šalila, vendar nikoli nič o tem, kar je polnilo Ančkino srce. Ko pa je naposled moral Janez k vojakom, je prišel zadnjo noč pred odhodom pod njeno okno. Dasi je pričakovala in želela tega obiska, se je vendar prestrašila, ko je videla svojo željo izpolnjeno. Sklenila je, da se ne oglasi, toda Janezov glas je vabil tako božajoče, da je kmalu prelomila svoj sklep in prišla k oknu.

Ko je poslušala Janezove mehke besede, je tonila v sladkem razkošju, vendar se je premagovala in ponavljala venomer isto:

«Ne misli name, ko veš, da ni mogoče...»

«Ančka —»

«Bodi pameten, Janez, saj veš, da je vse zastonj!»

«Brez tebe umriem —»

«Ne govori tako!»

«Brez tebe ne morem in nočem živeti!»

«Če me imaš res rad, Janez, ubogaj in me pozabi! Tvoj oče ne bi nikoli dovolili —»

«Če bi me imela malo, vsaj čisto majceno rada, bi ne govorila tako —»

«Janez —!»

«Ančka, Anica, golobička moja!...»

Še noč je bila vsaka njegova beseda živa v njenem spominu, vsaka beseda in vsaka njegova kretnja. Kakor da je bilo zdajle, tako je še toplo drhtel na njenih ustnih njegov poljub.

Medtem ko je Ančka tako premišljevala v kuhinji, je pokašljevala mati Meta v sobi o Skalarjevi dobrotljivosti. Možu ni omenila svojih misli niti z besedo, njo samo pa je bolela njegova dobrotla.

«Kaj mi hoče sedaj, ko sem že napol v grobu,» je mislila in bridkost, nekšno čudno, nežno hrepenenje po odbegli minulosti ji je privabilo solze v oči.

«Nič ne bodi žalostna,» je tolažil oče Šimen, «bo že Bog dal, da bo boljše —»

«Hudo mi je,» se je umaknila žena, «ko vidim, da vsi skupaj trpite z menoj, pa ne morem pomagati.»

Pergač je vzdihnil in si otrl solzo. Bila je samo ena edina, a ta je žgala kakor žerjavica.

Medtem je prišel Janez domov. Pravil je, kar je slišal o dogodkih na bojišču. Tu in tam se govori o zmagah, vojna pa le besni dalje.

«Smo mislili, da bo v štirinajstih dneh vsega konec, zdaj pa imamo štirinajst dni,» je zamolklo pripomnil Pergač.

Janez je prikimal:

«Pravijo, da se bo vleklo, dokler bo še kaj za pod zob —»

«Bog se nas usmili!» je vzdihnila Pergačka...

Čez par dni je prišel zdravnik iz Ljubljane v Zarečje. Ko so stare ženiče izvedele, kaj vse žrtvuje Pergač za svojo ženo, jim kar ni hotelo v glavo, kako je to mogoče.

«Saj bo ob vse, ko takole razsiplje!»

«Rad jo pa mora imeti, da toliko da zanjo.»

«In pa: ko je vse zastonj!»

«Kadar pade enkrat na pljuča, ni več pomoči.»

Zdravnik, ki je preiskal Pergačko, ni bil nič kaj posebno zadovoljen. Dokler je bil v bolniški sobi, je bil še nekam veder in skoro šaljiv, ko pa ga je Pergač peljal nazaj na postajo v Loko, je povedal:

«Ravnajte se natanko po tem, kar sem naročil. Upanje imam, vendar se bojim, da zdrava vaša žena ne bo nikoli več. Lahko se zgodi nesreča tako rekoč čez noč, lahko se pa tudi zavleče še cela leta. Ta bolezen je potuhnjena —»

«Tak je res jetika,» je brezupno vprašal Pergač.

«Da, neke vrste jetika,» je potrdil zdravnik.

«Pa mislite, da je res dobila pri otrocih?» je še hotel vedeti Šimen.

Zdravnik je odkimal.

«S tem se je mogoče bolezen pospešila, začela pa ne,» je dejal odločno...

Ko se je vrnil domov, je zavil Pergač k Skalarju, da bi mu povedal, kako je bilo. Ko

ne razumemo prav, kaj je hotel doseči z njo. Na našati pa se gotovo ne more na kakega naprednjaka, pač pa morda na onega gospoda, ki je pred par leti šel pijan iz Rogaške Slatine, v svoji pijanosti blodil okoli ribnika in izgubil zlato uro. Nazadnje je g. župnik malo ošvrknil tudi nekega čitatelja »Domovine«, češ, da imamo v naši fari smrkolina, ki širi protiverske časopise. Prosimo, naj nam g. župnik imenuje tega smrkolina, da bomo ugotovili, ali res zasluži takšno psovko. S takimi besedami g. župnik ni prav nič pridobil na ugledu, pač pa so tuji ljudje na poti od naše domov zabavljali nad g. župnikom, češ, kaj meša vsakovrstne neumnosti v pridigo, da so se ljudje posmehovali v hiši božji. Če g. župniku ni prav pri nas, pa naj prosi za premestitev. Zaliti se ne damo ne od Petra ne od Pavla. — V nedeljo dne 28. t. m. bomo imeli v gostilni g. Stefancioze sestanek s predavanji. Obenem bo vpisovanje novih članov v organizacijo. Vabimo naše somišljenike od blizu in daleč na ta važen sestanek, ki se bo vršil takoj po jutranji maši ob 8. uri.

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. Nekaj nenavadnega smo opazili pred oltarjem naše župne cerkve. Kuharica je prinesla iz župnišča dva stola za naši dve novi učiteljici, da lahko sedita pri svetem opravilu. Zakaj se to ni zgodilo že poprej, ko so bili drugi učitelji in učiteljice tukaj v službi?

ST. PETER NA MEDVEDJEM SELU. Naše pokopališče je v zadnjem času pridobilo lepo število spomenikov, ki so bili na praznik Vseh svetnikov z grobovi vred lepo okrašeni. Vsakdo se rad spomni svojih pokojnikov, samo g. župnik je menda pozabil nanje, ker ni zmogel zanje niti enega očenaša. G. župnik je v cerkev povabil k skupni večerni molitvi vaščane, toda njega ni bilo. Na tak način naj se ne dela, da se ne bo potem govorilo, da vera peša.

MESTINJE. V nedeljo 31. oktobra se je vršil občni zbor podružnice Kmetijske družbe za Slovenijo. G. Drogenik, ki je predsedoval, je govoril toliko, da nihče drugi ni mogel priti do besede. Obračun se je odobril z 12 proti 9 glasovom. Naša podružnica ima svoj sedež prav za prav v vročem klerikalnem gnezdu v Grličah. Pa naj je tudi klerikalna, samo da bi se zavedala, zakaj nosi svoje

ime. V njenem območju je razdeljenih več kmetijskih strojev, o katerih pa ni nikake evidence. Za popravo škroplilnic se je vzelo 100 Din iz dohodkov članarine, a škroplilnic niso rabili vsi. Brane so v rokah oseb, ki sploh niso člani. Ali je g. Pepelnjak sam posestnik čistilnice, da računa za »tobak«? Ali je on sploh član? Zahtevamo, da takoj napravite red. Da ne bo ostal glavni odbor Kmetijske družbe neinformiran, bomo že poskrbeli.

SV. ANDRAŽ V HALOZAH. Čitalnica pri Sv. Andražu v Halozah je priredila v nedeljo dne 17. oktobra t. l. predstavo z veselico, ki se je vršila v prostorih gostilničarja in posestnika gosp. Vindiša. V komičnih prizorih sta nastopila mlada, talentirana igralka g. Šugman, trgovec iz Sv. Marjete, in g. Ivo Vobič, učiteljčnik iz Maribora. Prireditelj je bila dobro obiskana in sta požrtvovalna igralka žela živalno priznanje veselega občinstva, katero se ni smejalo samo izvrstnim komičnim prizorom, temveč tudi onim zapeljancem, ki se zaradi domačega g. župnika niso upali na veselico in se zaradi tega doma držali prav kislo. Imamo tukaj namreč župnika, kateremu je vsaka še tako nedolžna prireditev Čitalnice skeleči in bodeči trn v peti.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Bivši Hauptmannovo gostilno je kupil 3. t. m. na dražbi gospod Josip Kosi. Na ta način je važna postojanka ostala v naprednih rokah in so tudi prostori Sokola zagotovljeni. Sedaj je potrebno samo še eno: da se Sokol začne malo bolj gibati.

DOLNJA LENDA V A. Naša Prekmurska stranka bi nas rada vse pod Horvate spravila. Da to leže dosegne, se je priklopila k Radičovej stranki in to že javno proglasila. Ar sama nemre našimi ljudstvi pomagati, je vzela na pomoč Radičovo gospodo, štero v Dolnji Lendavi že prav dobro poznamo. Če mi Prekmurci takšno pomoč nujamo, bomo že ob volitvah pokazali. Urednik »Naših novini« je evangeličanski župnik gospod Hari. Ljudstvi pa se čudno vidi, ka evangeličanski senjorati v Murski Soboti to dopusti, ka eden evangeličanski duhovnik takši list vódvale, šteri druga nikaj ne dela, kak sovraštvo med ljudstvom seje. Dosegamao smo v Prekmurji samo takše evangeličanske duhovnike meli, pred šterimi je vsakši pošteni človek mogao klobuk doj vzeti.

Dosegamao so vsi evangeličanski duhovniki zavolo svojega lojalnega in taktnega zadržanja pred vsemi oblastmi preveč veliki ugled in spoštovanje meli. Nam je zlo žal, ka moremo istino povedati, ka je njegovo zadržanje evangeličanom ne v hasek. Tudi tisto ogrizavanje po novinah z učiteljem Kantlerjem, šterega pa mi ne branimo, se za evangeličanskega duhovnika ne sliši. Gospod Hari bo gvušno sprevido ednok, ka je to zlo slaba pout.

MURSKA SOBOTA. Sodnik g. dr. Dolinar je zbežao na tifusi, pa se zdravi sedaj v bolnici v Murski Soboti. Tudi sedanji vodja sodišča, sodnik g. Ivanc, je betežen in bržčas duže časa nede mogo spujavati svoje službe. V petek 5. t. m. je meo pri Sokolskem društvi lepo predavanje o kmečkih uporih v 16. stoletji profesor g. Tepli. To lepo predavanje je zaslužilo dosta več poslušalcev.

SROMLJE PRI BREŽICAH. V torek 2. t. m. je umrla gđc. Alojzija Petanova iz ugledne hiše Petanove v Sromljah. Bila je nad 18 mesecev bolna na jetiki ter je zlasti zadnje mesece mnogo pretrpela. Vsa zdravniška prizadevanja so bila zaman. Kako priljubljena je bila komaj 27letna mladenka, je pričal njen pogreb. Bodi ji lahka domača gomila, sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

RUŠE. (Zadnja pot narodnjaka Mihe Sernca.) Ob ogromni udeležbi občinstva smo 31. oktobra položili v grob g. Miho Sernca. Poleg zastopstva sreskega poglavarja so se udeležila pogreba zastopstva vseh gasilnih društev z Dravske doline, nadalje Sokolska župa in mariborski Sokol z zastavo, vsa ruška narodna društva, Slovensko planinsko društvo, oblastno načelnštvo SDS in zastopnik sreskega odbora za Maribor, desni breg itd. Prihiteli so tudi vsi Sernčevi stari prijatelji, ki so delili njegovo usodo v graških zaporih leta 1914. Ko je pred hišo odpelo ruško pevsko društvo žalostinko »Vigred se povrne«, se je začel pomikati dolgi spreved s šolsko mladino na čelu proti pokopališču. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika starosta ruškega Sokola g. Mirko Gorišek, ki je orisal nevenljive zasluge Mihe Sernca kot prvega staroste ruškega Sokola, dolgoletnega predsednika Bračnega društva, podnačelnika Posojilnice, predsednika kraj-

je stopil tamkaj v hišo, je že sedel Skalarjev sin za mizo. Obledela, povaljana in razdrpana uniforma ga je tako predručala, da ga Pergač skoro ne bi bil spoznal. Bolj nego po fantovem obrazu je sodil po slovesnosti, ki je vladala v hiši, da mora biti to res Skalarjev sin.

Pomenkovali so se, kako je na bojišču, koliko jih je že izginilo iz Zarečja, kdaj bo konec teh grozot in kako strašno bo šele razdejanje, kadar se ljudje spet vrnejo vsak na svoj dom.

«Kaj mi,» je menil Janez, «mi bomo že kako! Oni, oni, ki so morali pustiti svoje in oditi, da se zdaj tam pehamo mi, oni bodo reveži. Ponekod niti ne bodo več spoznali svojega kraja, tako strašno je vse opustošeno in razdejanje —»

«Kako je pa kaj z Meto?» je vprašal župan Jernač.

Šimen je povedal, kaj je rekel zdravnik. In zdajci, ko je slišal govoriti tega izmučenega, obupanega človeka, se je Skalar spet spomnil, kako strašna je revščina.

«Le nič ne obupaj,» je sicer dejal Šimnu, toda v glasu ni več bilo toplote.

Ko se je Pergač odpravljal, je dejal Skalarjev:

«Bom pa stopil malo z vami, da se kaj pomeniva z Janezom. Saj pride menda on tudi kmalu za menoj.»

«Drugi teden mora nofer,» je žalostno dejal Pergač.

Branil ni Janezu nihče, le mati ga je pogledala tako nekam splašeno, da je skoro nehote dejala:

«Saj bom kmalu spet doma.»

Komaj sta bila s Pergačem zunaj, je bilo Janezovo prvo vprašanje:

«Kaj pa Ančka?»

Oče Šimen je miloval in hvalil hčer. Sicer se mu ni niti sanjalo, zakaj Janez vprašuje po njej, vendar je že iz navade in kakor iz hvaležnosti naštel s kratkimi besedami vse njene vrline. Povedal je tudi, kakšno dobroto mu je zadnji čas izkazal Skalar in kako misli, da bi Ančka lahko s takim in takim delom vsaj malo povrnila. Janez se je strastno oprijel te novice.

«Saj res! Meni bi lahko napravila eno in drugo. Veste, prišel sem domov ko cigan.»

Pergač je bil zadovoljen.

Ko je mladenka zagledala Skalarjevega Janeza, je zardela in pobledele od razburjenosti. Dala mu je roko, besede v pozdrav pa ni mogla izreči, tako je bila razburjena. Dasi bi ga hotela objeti, sesti k njemu in se ne nikoli več ločiti od njega, se mu je vendar izmikala in samo kratko odgovarjala na njegova vprašanja.

Janez je videl, razumel in se veselil tega. Govoril je največ z Ančkinim bratom, a kjer je le mogel, je besedo zasakal tako, da je tudi zanjo zvenel skrit pomen iz nje.

«Moja si —
in moja boš —»

Je polglasno ponavljal s pojočim glasom, ko se je vračal proti domu.

Materi je dejal:

«Pergačeva bi mi lahko poslala sedaj, kar je treba —»

«Bom pa pripravila in ji poslala,» je takoj privolila mati Skalarica.

«Kaj ji boste pošiljali, ko lahko pride šivat k nam?» je popravil Janez.

Mati je branila.

«Saj več, da ima dekle še vse polno drugega dela. Kar na dom ji pošljem. Minka ji bo zanesla —»

«Nikar, mati,» je prijazno menil Janez, «ali ste pozabili, da je Pergačka jetična? S tem prenašanjem sem in tja bi se utegnila še k nam zanesti ta strašna bolezen!»

S tem je soglašal tudi oče Skalar. Sicer v nalezljivost boleznii ni tako verjel, kakor je pravil sin, a vseeno se mu je zdelo nekam imenitno, da njegov Janez govori kot kak doktor.

Mati se je tedaj morala ukloniti, Janez pa je bil potihoma vesel in zadovoljen, da se mu je zvižaka tako posrečila ...

(Dalje prihodnjič.)

Soteščan:

Črni mlinar

(Povest iz starih časov.)

(Dalje.)

Iz grmovja ob brvi čez potok se je čulo ob temnih večerih bolestno ječanje. Grahovec, prileten možak, se je nekoč ojunčil in vprašal, kdo da vzdihuje. — «Jaz,» je dobil odgovor. — «Zakaj?» je radovedno poizvedoval. — «Zato, ker je tukaj trenutek, ni pa človeka, kateremu je namenjen ...» Kmalu nato se je zlomila brv ter je z velikim hručem padla v tolmun.

nega šolskega sveta, občinskega odbornika itd. G. Stani je v svojem nagovoru naglasil velike zasluge pokojnika ne le za ruško gasilno društvo, kateremu je načeloval skozi 20 let, temveč za gasilstvo sploh. — Bodi zaslužnemu pokojniku ohranjen blag spomin!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

NAŠA PRAKSA V BIKOREJL

Vprašanje bikoreje je še zmeraj najbolj pereče vprašanje naše živinoreje, to pa zaradi tega, ker je napredek živinoreje v tesni zvezi z dobro bikorejo in ker je ta še zmeraj premalo urejena. Od strani živinorejcev je za to vprašanje še zmeraj premalo zanimanja, od strani bikorejcev samih pa le v toliko seveda, v kolikor se tiče njih lastnega dobička. Pri nas redimo bike namreč le toliko časa, dokler bik raste in dokler jemlje nase; kakor hitro je pa dosti težak, je pa tudi konec njegove reje in naj bo žival še tako dobra za plemo. Veliko in zelo tehtno besedo imajo pri tem tudi mesarji, prav nobene pa vsi tisti živinorejci, ki so vodili svoje krave k temu plemenjaku, dasi bi morali imeti prav ti živinorejci, če ne prvo pa vsaj prav tehtno besedo. Bikoreja je danes v rokah naših bikorejcev predvsem špekulativna. Pri njej ne odločuje tolikanj vrednost, ki jo ima bik za izboljšanje reje v dotičnem kraju, kakor to, koliko ta reja nese in koliko se bo dalo s to rejo profitirati. Ko postane bik zadosti težak, pa gre iz hleva, navadno pred zimo, da ostaja več krme za drugo živino. Taka je naša praksa pri bikoreji. Mnogo takih živali gre prezgodaj v mesnico, dasi bi lahko še dalje plodile in pomagale izboljšati krajevno plemo.

Tej češče prenašli menjavi bikov je veliko kriva špekulacija od strani bikorejcev, ki pa ni na pravem mestu, veliko krivo pa tudi pogosto ali redno pomanjkanje krme v rokah malega bikorejca. Če zmanjkuje krme, je prva pomoč, da gre bik iz hleva. Ako bi naš bikorejec ne

prihajal v stisko zaradi pomanjkanja krme, bi se tudi bikoreja lahko bolj ustalila zlasti, če bi začeli uporabljati bike tudi za delo, tako kakor delajo po drugih krajih in kakor se za malega posestnika povsod priporoča. Bik, ki nič ne dela, ampak stoji le v hlevu, mora postati len, hudoben in težak. Na ta način redimo bike za mesnico. Nasprotno bi pa lahko s pametno rejo in z uprežanjem bikov veliko dobrega dosegli. Vsa bikoreja bi se nam bolj izplačala in bi nam lahko prinašala veliko več uspeha pri naši živinoreji. Dosedanja kvarna praksa bo prenehala, če pride tudi pri nas do snovanja živinorejskih organizacij.

ZASIPNICE ZA KISANJE ZELENE KRME.

Pri nas poznamo zasipnice za zimsko spravljane korenjstva, repe, pese, korenja itd. Repo spravljajo po Gorenjskem sploh v zasipnice, ker se v teh najbolj ohrani in tudi zaradi tega, ker manjka prostora v kleti. Take zasipnice, če so prav napravljene, se dajo porabiti pa tudi za kisanje zapoznele zelene krme, ki se ne da več posušiti. Za kisanje krme je treba bolj globokih zasipnic. Take jame naj so 1 m do 1½ m globoke, spodaj na dnu ožje, zgoraj širše, tako da so stranice poševne. Kisanje krme v takih jamah je pri nas še malo v navadi, ker se preostala zelena krma na našem malem posestvu lahko tudi na drug način uporabi. Važno je pa tako kisanje za večje posestnike, katerim redno preostaja zelena krma v pozni jeseni, v splošnem važno je pa le tedaj, če smo dobili vsled ugodne jeseni toliko poznih zelenih krmil še, da jih ni mogoče drugače porabiti. Prav letos se je nudila enemu in drugemu prilika, da se je lahko lotil takega kisanja zelene krme. Večji posestniki so se ponekod pa že močno poprijeli rednega kisanja zelene turščice, ki jo v ta namen tudi nalašč pridelujejo. Tako imajo pozimi za krave prav zdravo in sočno krmo, ki ugodno vpliva na večjo mlečnost.

Jame za kisanje zelene krme izkopljemo blizu doma, oziroma hleva, da jih imamo pri rokah. Glavno je pri takem kisanju, da zeleno krmo dobro in trdno stlačimo in nazadnje trdno zakrijemo z debelo plastjo zemlje, tako da ne more

zrak blizu. Tlačiti je treba krmo tako trdno kakor zelje, ki ga v kadeh kisamo. Zeleno turščico moramo v ta namen najprej zrezati. Vlagamo jo potem plastoma in plastoma tlačimo. Ko je jama do vrha polna, napravimo še kup v podobni strehe, ki ga seveda ravno tako trdno stlačimo. Na to ga pokrijemo zaradi večje snage najprej z listjem ali pa z rezanico in na to pa z debelo plastjo zemlje, ki smo jo izkopali iz jame. Ta plast bodi pol metra debela in trdno potlačena, da ne more zrak blizu. Če bi zemlja dobila poke, jih je treba takoj zadelati. V 6 do 8 tednih se nam v takih jamah krma skisa, slično kakor se skisa zelje ali pa repa v kadih. V kupu se vname namreč mlečno kisló kipeenje, pri katerem se pretvarja sladkor v zeleni krmí v mlečno kislino, ki daje krmí prijeten kiselkast okus in duh. Kjer se gospodarji redno pomagajo s kisanjem krme, tam so napravili betonirane jame, ki so bolj snažne in bolj trdne.

Gradimo hiše pri temelju!

Dovoljeno naj mi bo, da opozorim na napako, katero zagrešijo pri nas mnogi strokovnjaki, gospodarske organizacije in okraji v svoji preveliki gorečnosti, da se gospodarsko-kulturna stopnja kaknega okraja čimprej dvigne. Napaka obstoji v tem, da gradimo pri slemenu, namesto pri temelju. Uvajamo boljše ter občutljivejša plemena in pasme, uporabljamo zboljšano žitno semo, umetna gnojila in nove načine obdelovanja zemlje ter uvajamo specialne kulture in sadeže, ne vprašamo se pa mnogokrat, ali so pogoji za vse to dani, ali smo ustvarili tudi že vse pogoje za dobičkanosno izrabljanje teh zboljševanj. Med te pogoje štejem v prvi vrsti pravilno gospodarstvo z gnojilnimi snovmi, oziroma s hlevskim gnojem in gnojnicó.

Izgube, ki jih utrpí naše kmetijstvo in naše narodno gospodarstvo zaradi nepravilnega ravnanja s hlevskim gnojem in gnojnicó, so velikanške. Pri običajnem ravnanju s hlevskim gnojem se poizgubi ena tretjina do ene polovice najdragocenejše gnojilne snovi — dušika; v gnojnici pa sega izguba celo do dveh tretjin vseh dušičnatih spojin. Profesor Winkler navaja, da se je na pod-

V deblo stoletnega hrasta, tam, kjer se soteska širi v ravnino, je vtisnjena vdolbina človeške velikosti. Nanj se je naslanjal velikan med enajsto in dvanajsto uro. Večkrat se je pokazal s črnim obrazom, včasih so ga videli tudi brez glave. Trpinca, ki je zablodil v polnočni temi, je prijel nekoč za ramo, kjer so se mu drugi dan poznali odtisi prstov, vžgani v obleko.

Razburjenje je po takih govoricah na Selinju vidno naraščalo. Krokarijev Jože mu je hotel napraviti konec, zanašajoč se na zaupanje, pridobljeno pri svojem prijatelju. S tem namenom je prišel pozno nekega večera v mlin in napeljal pogovor na pravične dogodke.

Mlinar je pogledal na uro, katere kazalec se je pomikal na enajst. — «Pojdi, prijatelj,» mu je namignil proti vratom. «Ura se bliža, potreben sem počitka...»

«Stavim, da še ne greste počivat,» ga je nagajivo zavrnil.

«Navadno zaključim ob tem času svoje opravilo...»

«Ampak redkokdaj, prijatelj. Pogostoma hodite še o polnoči okrog mlina... Sam sem vas videl...»

«Hm, če si me videl, si me tudi slišal... Potem veš vse, čeprav nisem mislil, da me kdo zalezuje...»

«Slučajno sem prišel mimo, pravil pa nisem nikomur o vašem počenjanju...»

«Prav je, da molčiš. Odslej si moj zaupnik in ti nočem ničesar prikrivati. Morda mi bo laže, ako bo kdo poleg mene...»

«Torej smem ostati?»

«Ostani, toda ne odgovarjam za posledice.»

«Teh se ne bojim. Pogum je moj tovariš!»

«Sicer se ti ne bo nič zgodilo. Vem, da si junak.»

Mladenič je slekel suknjič in sezul čevlje, legel je na klop ob peči tako, da je gledal po sobi. Ura na steni je izpodrknila in udarila enajst. Takoj po zadnjem udarcu je utihnil njen glasni tik-tak, ustavil se je mlin, voda je nehala šumeti, maček se je postavil na stražo. Po sobi je zavladala tišina...

V kotu na mizi je brlela leščerba, čije trepetajoči plamenček je obsvetil na steni človeško senco. Mlinar je planil k steni po križ, ki ga je dvignil visoko pod strop.

«Ali kaj vidiš?» je zbežan pošepnil prijatelju.

«Nič razen sence na steni,» mu je mirno odvrnil.

«Si li kaj slišal?»

«Ničesar.»

Komaj je to izgovoril, so se pojavile rahle stopinje in komaj čutno premikanje zraka, ki mu je pihal v obraz. In vendar ni bilo odprto nobeno okno, odkoder bi pihale nočne sapice. Mlinar je stal nepremično ob nasprotni steni, kakor da se je umaknil nevidnemu obiskovalcu.

Jože je bil vojak ter je v številnih bojih gledal smrti v obraz. Gazil je ponoči po mrličih na bojiščih brez najmanjše bojazni. Tudi nocoj ni izgubil poguma. Hotel je dognati, ali res kdo hodi po sobi ali je prevara.

V kotu blizu njega je slonela brezova metla. Prijel jo je za ročaj ter jo je v vodo-

ravni smeri držal od sebe. Tako je zastavil prikazni prehod, ki bo pri svojem premiku morala zadeti ob oviro.

Začutil je močan sunek. Metla mu je v istem hipu odletela iz roke — nekoliko se je zakadilo, pa je bila zdrobljena na drobne kosce.

«Kaj pa počenjaš?» se je mlinar prestrašil. «Prepričati sem se hotel, ali res kdo hodi po sobi...»

«Svarim te, ne uganjaj neumnosti. Ne veš, kaj vse lahko iztakneš.»

Ni mu bilo treba dvakrat veleli. Pritegnil je roke k telesu ter se je pritiskal na klop. Tako je čakal poteka usodne ure.

Potok, ki je ob nastopu prikazni utihnil, je pričel zopet šumeti. Zavrtela so se kolesa in nihalo stenske ure se je začelo prmikati v znamenje odsotnosti skrivnostnega duha. Mlinar se je oddahnil, sedel je k peči, brisoč si znojno čelo.

«Ali vas je pogrelo?» se je šalil Jože, ki je bil tudi ves moker od strahu.

«Nekoliko me je utrudilo. Odkrito moram priznati.»

«Ali že dolgo prenašate to neprijetnost?»

«Kakih dvajset let. Sprva je bila prikazen redka in kratko trajajoča. Zdaj pa me muči po cele ure z vedno silnejšim nastopom.»

«Zastonj se vam ne predstavlja. Duh mora imeti nekaj posebnega do vas in vi ga gotovo poznate. Razkrijte mi vzroke in pomen prikazovanja proti obljudi, da se izkažem vrednega vašega zaupanja.»

«Ni mi še dopuščeno govoriti. Čim pa pride čas, ti razodenem vse podrobnosti, a

lagi točnih preizkusov in računov ugotovilo, da znaša vrednost dušika, ki se izgubi v gnoju in gnojnici, dobljeni od ene krave tvekom 200 dni, približno 36 zlatih kron. Izguba vseh gnojilnih snovi v tem primeru pa znaša celo 50 zlatih kron. Zaradi tega se je v Švici v posameznih kantonih uvedla celo kazen za vsako malomarno postopanje z gnojnic in planšarski nadzornik Pacher na Koroškem je leta 1919. predložil dežel-nemu zboru poseben načrt zakona, ki naj bi pod pretno primerne denarne kazni prisilil kmetovalce k pravilnemu ravnanju s hlevskim gnojem. Do oživetja tega zakona menda ni prišlo, pač pa so se kmetijsko ministrstvo in posamezne deželne korporacije v Avstriji prizadevali, da pospešujejo z vsemi sredstvi gradnjo vzornih gnojišč in gnojilnih jam ter nudijo v to svrhu pod gotovimi pogoji tudi denarne podpore do 20 in 25 odstotkov vseh stroškov.

Tudi naloga naših gospodarskih organizacij mora biti, da v prvi vrsti s poukom in s podporami delujejo na tem, da se v okraju zgrade primerna gnojišča in gnojnične jame in da se na ta način odvrnejo velikanske izgube, ki jih utrpí naše narodno premoženje.

Pravilno ravnanje s hlevskim gnojem in gnoj-nico se je poudarjalo že nešteto krat, vendar je potrebno, da vedno zopet in zopet naglašamo po-trebo pravilnega postopanja z domačim gnojem in tozadevno potrebno ureditev gnojišč.

Naj navedem na kratko najvažnejše in naj-novejše smernice, ki jih je uvaževati pri ravn-anju z gnojem in gnojnico ter pri napravi gnojišč:

1.) Novejše izkušnje so pokazale, da so iz-gube na redilnih (gnojilnih) snoveh najmanjše, ako se trdo blato in gnojnica takoj ločita in se shranjujeta povsem ločeno. V tem primeru se izguba dušika zmanjša na 15 do 20 odstotkov. Predpogoj navedenega postopanja pa so moderni hlevi, predvsem kratke staje z jarki za blato in s posebnimi jarki za scalnico. V primeru, da se blato in scalnica zmešata zaradi neugodnih raz-krajanj in delovanja glivic, se poizgubi do 50 in 60 odstotkov dušika.

Dober hlevski gnoj dobimo in so izgube na redilnih (gnojilnih) snoveh manjše kljub temu, da se blato in scalnica zmešata, edino v primeru,

ako se uporabljajo tako zvane globoke staje, na katerih se gnoj od živine sproti stlači in na kate-rih leži po več mesecev v hlevu. Vendar pa taki hlevi za živino v splošnem iz zdravstvenih raz-logov niso priporočljivi.

2.) Gnojišča je zgraditi najmanj štiri metre oddaljena od hleva, in sicer na severni ali na severnovzhodni strani. Gnoj je zlagati vsakokrat na visoko in sproti pokriti z zemljo, zaradi česar ni neobhodno potrebna zaščita pred solncem potom dreves itd.

3.) Gnojišče je napraviti po možnosti plitko in je zid, ki obdaja gnoj, zgraditi le do 20 cm visoko, da se le-ta zaščiti pred vodo, ki bi morda dotekala.

4.) Gnojiščno jamo je napraviti čim globljo, do 2 in 3 m, da se površina čim bolj zmanjša in da se omeji izhlapevanje. Jama mora imeti močan strop, oziroma obok, katerega je od zunaj pokriti z zemljo.

5.) Priporočljivo je, gnojnično jamo napraviti na posebnem prostoru in ne pod gnojiščem. Svočas se je priporočalo, napraviti jamo pod gnojiščem, vendar se je ugotovilo, da ima taka naprava naslednje nedostatke: a) dokler strop gnojnične jame ni povsem zakrit s hlevskim gnojem, so izgube zaradi izhlapevanja zelo ve-like; b) gnojnica se od gnoja, ležečega od zgoraj, prepoji z glivicami, ki povzročajo mnogo neugod-nih razkrajanj ter zaradi tega izgubo redilnih (gnojilnih) snovi.

6.) Gnojišče mora biti od vseh strani lahko dostopno in ne bi smelo biti širše od 4 m. V tem primeru tudi ni treba voziti na gnojišče z vozom, ki lahko napravi v tleh kvarne in propustne raz-poke.

7.) Pravilno ravnanje z gnojem in gnojnico je mogoče le na primernih gnojiščih in v gnojničnih jamah, ki se vsekakor dobro izplačajo, ako po-mislimo, da se potom pravilnega postopanja z gnojem, dobljenim od enega odraslega goveda, odvrne izguba od približno 40 do 50 zlatih kron v letu. Razen tega se pri primernem gospodar-stvu z domačim gnojem in gnojnico izredno zmanjša potreba drage nabave umetnih gnojil.

Gradba primernih, vzornih gnojišč in gnojnič-nih jam je torej iz navedenih razlogov temeljne gospodarske važnosti ter je vsa zadevna podrobna

navodila dobiti pri vsakem pristojnem okrajnem kmetijskem referentu. — Fran Wernig, kme-tijski referent v Laskem.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na svetovnih žitnih tržiščih se je močno razpoloženje za nakupovanje malo poleglo in so cene nekoliko popustile. Na jugoslovenskem tržišču je že več dni položaj nespremenjen. Na novosadski blagovni borzi so bile 9. t. m. nasled-nje cene za 100 kg na debelo: pšenica 287-50 do 292-50 Din; oves 155 Din; turščica, nova 127-50 do 132-50 Din, umetno sušena 157-50 do 160 Din; moka 460 Din.

ZIVINA. Cene se drže vedno ene in iste višine. Na zadnjem sejmu v Ptujju so bile za kilo-gram žive teže naslednje cene: voli 7-50 do 8-50 Din, junci 6 do 7 Din, biki 6-25 do 7 Din, krave 2 do 6 Din, teleta 9-50 do 10-50 Din, junice 5 do 7-50 Din. Konji in kobile so se prodajali po 500 do 3000 Din po kakovosti za komad, žrebeta pa po 400 do 1125 Din po kakovosti za komad. Cene svinjam so bile za kilogram žive teže: pitane 12 do 13 Din, plemenske 9-75 do 10-50 Din.

Sejmi

- 12. novembra: Buševa vas.
- 15. novembra: Vransko, Radeče, Šmartno pri Li-tiji, Grahovo, Poljčane.
- 16. novembra: Metlika.
- 19. novembra: Podstreda, Sv. Jurij ob južni želez-nici, Ljubno ob Savinji, Slovenjgradec.
- 21. novembra: Hotedršica.
- 22. novembra: Podčetrtek, Sv. Jurij pod Taborom, Sv. Jurij ob Ščavnici, Slovenska Bistrica, Šoštanj.

Kratke vesti

— **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo 9. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 798-50 do 801-50 Din, 100 nemških mark za 1347-50 do 1350-50 Din, 1000 madžarskih kron za okrog 79 in pol pare, 100 italijanskih lir za 236-12 do 238-12 Din, 1 dolar za 56-53 do 56-73 Din,

te že danes opozarjam, da jih shraniš do moje smrti, ki te razreši te prepovedi.»

«Ali bom moral še dolgo čakati?»

«Ne vem. Sam bom prišel k tebi s svo-jimi skrivnostmi; takrat boš vse izvedel, zato me ne vprašuj.»

Dolgi dnevi so potekali Jožetu po tem ve-čerju. Leno so se zlivali v tedne, ki so se še počasneje zbirali v mesece in tonili v morju časa. Čakal je več let, iščoč zdravila svoji radovednosti.

Upanje se mu je končno izpolnilo. Neke pomladne noči sta bedela z mlinarjem v pri-jetnem razgovoru. Prekinila sta ga v polnoč-ni tišini, ko se je zopet pojavila na steni sen-ca, pred katero se je mlinar skoro sesedel od strahu.

«Primož, sedaj te vidim.» je bolešno za-ječal. «Prišel si, kakor si obljubil — vse je končano...»

«Kdo je prišel?» je naglo vprašal mla-denč.

«Primož, moj nekdanji tovariš... Tukaj pred mano stoji ter mi kaže v daljavo...»

«Kje? Jaz ga ne vidim. Kaj naj vse to po-meni?»

«Prišel je, da me odvede... Tako mi je obljubil in je držal besedo. Kmalu bo treba oditi...»

«Kam?»

«V deželo, odkoder ni vrnitve...»

«Menda govorite o smrti? Jaz vas ne razumem.»

Kakor v omedlevici je omahnil mlinar na mizo, zakrivil je desnico in se je nanjo na-slonil. Tako je vztrajal do konca strašne ure.

Čim je minila, je pozval prijatelja, naj mu pri-sede tako, da ga bo gledal v obraz.

«Poslušaj mojo zgodbo,» je pričel z drhte-čim glasom. «Zdaj mi ni treba več odlašati. Ohrani pa jo zase toliko časa, dokler ne po-rečejo: Črna mlinarja ni več med nami.»

Jože se je komaj upal dihati, tako napeto je poslušal pripovedovalca.

«Daleč nazaj te moram povesti — tja v zlate čase moje mladosti. Imel sem tovariša, s katerim sva služila v francoski vojski pri isti stotnji. Prijateljsko sva delila veselje pa tudi težave vojaškega življenja.

Neke viharne noči sem ga izgubil. Nasko-čili smo sovražnika ter ga premagali po vro-čem boju. Razkropili smo se na vse strani, mnogo jih je za vedno obležalo na bojišču. Prijatelja sem pogrešil že ob začetku bitke, nekaj mi je reklo, da se mu je pripetila kaka nezgoda. Namenoma sem zaostal za četo, da ga poiščem ter mu pomagam. Klical sem ga z dogovorjenimi znaki, toda ni se mi oglasil.

Ko je bojišče obsvetila zarja, je polegel bojni vihar. Zbrali smo se na neki gozdni planoti in šteli izgubo. Med pogrešanci je bil tudi moj tovariš. Šel sem na obvezovališče, pa tudi med ranjenci ga nisem mogel najti. Nedvomno je ranjen nekje zaostal, ali pa je padel v kak jarek. Podal sem se nazaj na bojišče, zakaj dogovorila sva se, da si v ne-sreči pomagava in jaz sem hotel kot prvi po-kazati prijateljsko iskrenost.

Pozno proti večeru sem ga našel v gozdni udrtni, ležečega na hrbtu v luži krvi. Bil je brez zavesti; slabotno utripanje žile pa je pričalo, da še živi. Nekaj korakov od njega

sta ležala njegova puška in nahrbtnik. Po-srečilo se mi ga je spraviti k zavesti; odpel sem mu obleko in zapazil na prsih krvavečo rano.

«Pomagaj mi, prijatelj!» je komaj slišno spregovoril.

«Kako naj ti pomagam?» sem odvrnil. «Vojake bom poklical, da te spravijo na rešilno postajo.»

«Zame ni rešitve,» je odklonil. «Pomoč, za katero te prosim, je ta, da pospešiš mojo smrt. Tega leka mi ne odreci, ako si moj pri-jatelj. Tamle je puška, vzemi jo in pomeri mi v srce. Sproži in rešen bom trpljenja...»

«Tega ne morem storiti,» sem se mu uprl. «Do smrti bi mi očitala vest to dejanje, vse življenje bi ne imel miru pred takimi očitki.»

«Moraš, prijatelj,» me je silil. «Nič te ne bo pekla vest zaradi tega, pač pa ti bo žal, ako odbiješ mojo poslednjo željo.»

«Ne omadežujem si rok s krvjo prija-telja,» sem ostal pri svojem sklepu.

Primožu je v grlu močno zagrgalo. Za-pazil sem krvave sline, ki so se mu zbirale okrog usten. Uvidel sem, da res ni zdravila njegovi rani, vendar mu prošnje nisem mogel izpolniti. Sklonil sem se ter mu obrisal usta.

«Oh, kako boli,» je bolešno potožil. «In nikogar nimam, ki bi mi olajšal bolečine...»

«Ne maram postati morilec,» sem pouda-ril. «Daj si dopovedati!»

«Prijatelj!» me je poklical z naporom. «Kje je moj nahrbtnik? Poišči ga — v njem je steklenica z zdravilom, pripravljenim za primer nezgode. Kani mi ga na jezik — kap-ljice bodo pomagale...» (Konec prihodnj.)

100 francoskih frankov za 181 do 184 Din, 100 češkoslovaških kron za 167-70 do 168-50 Din.

— Oddaja vinskih trti in sadnih dreves iz državnih trtnic in drevesnic mariborske oblasti. Ponovno opozarjamo, da se bodo prihodnje pomlad oddajale iz državnih trtnic in drevesnic v mariborski oblasti trtne in drevesne sadike najbolj uveljavljenih vrst. Natančneje smo o tem že pisali. Ta razglas je objavljen tudi v „Uradnem listu“ št. 96.

Obrtniški vestnik

PODPISOVANJE DELNIC OBRTHNE BANKE SHS

Ustanovitev Obrtne banke SHS bo za jugoslovensko obrtništvo velikanskega pomena, kajti s tem bo omogočeno našemu obrtništvu dobičkanje posojil po zmernih obrestih. Osnovna glavica Obrtne banke SHS znaša 75 milijonov dinarjev in je razdeljena na 375.000 delnic po 200 Din nominalne. Najprej se bo podpisala samo polovica te glavice. Država sodeluje na delniški glavici s 40 odstotki, obrtniki z 51 odstotki, prijatelji obrtništva pa z 9 odstotki. Pri vpisu je treba plačati za vsako delnico samo 20 odstotkov nominalne vrednosti in 5 Din za stroške, ostale pa je poravnati v enakih mesečnih obrokih do 31. marca 1929.

Delnice se bodo dobivale v Sloveniji pri Ljubljanski kreditni banki in njenih podružnicah, pri Gospodarski zadružni banki in njenih podružnicah ter pri Obrtni banki v Ljubljani. Podpisovanje bo trajalo od 1. decembra t. l. do 15. januarja 1929.

Ustanovni občni zbor delničarjev se bo vršil 20. februarja 1929. v Beogradu. Na dnevnem redu bo med drugim kot posebna točka: ustanovitev podružnice v Ljubljani in izpostave v onih mestih, ki so sedež takega gospodarskega področja, ki je v stanju za glavico, katero je vpisalo, ter s sporazumno državno pomočjo vzdrževati tako izpostavo. Na zboru bo torej prišla v sklepanje ustanovitev podružnice v Ljubljani ter tudi ustanovitev izpostave v Mariboru. Zahteve slovenskega obrtništva po podružnici v Ljubljani in izpostavi v Mariboru so popolnoma upravičene, ker je slovensko obrtništvo visoko razvito in nikakor ne gre, da bi se ne uvaževalo pri taki važni pridobitvi obrtniškega stanu, kakor je baš omenjeni denarni zavod. Te zahteve se bodo gotovo tudi upoštevale, ako bo naše obrtništvo kazalo za zavod dovolj zanimanja in bo v zadostni meri podpisovalo delnice tega zavoda.

o Obrtni shod v Brežicah. Slovensko obrtno društvo v Brežicah je priredilo 7. t. m. v Narodnem domu obrtni shod, ki je bil zelo dobro obiskan. Zborovanje je otvoril društveni predsednik g. Holy, nakar je tajnik Zveze obrtnih združenj v Ljubljani g. Kaiser obširno poročal o današnjem položaju obrtništva. Med drugim se je dotaknil velikega uvoza obrtniških izdelkov, državnih dobav, katerih veliko večino dobe inozemska podjetja, kritiziral je postopanje merodajnih činiteljev, ki doslej niso pokazali nikakega razumevanja za obrt, omenil je zadnje volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, ki so pokazale, da zna obrtništvo varovati svoje organizacije. Poročal je nato še o Obrtni banki SHS in obrtniški samopomoči. Obrtništvo v Brežicah se je pričelo zavedati, da je njegovo mesto le v nepristranskem stanovskem društvu, zato tudi ne naseda nakanam Obrtne zveze, ki se je ustanovila, da bi oslabilo tako delavno Obrtno društvo.

o Obrtno društvo za Radovljico in okolice bo priredilo v nedeljo 14. t. m. ob štirih popoldne na Dobravi v gostilni g. Filipa Pogačnika obrtniški sestanek za obrtnike iz vasi Kropa, Kamna gorica, Ovsišče, Podnart, Otoče, Dobrava itd. Obrtno društvo hoče na ta način priti v stik z obrtniki, katere ni mogoče privabiti na obrtna

zborovanja, da jim tako v domačem kraju pojasni društveno delo, pomen Obrtne družbe za splošno blagostanje obrtnikov; hoče jim pojasniti, da le združeni v močno stanovsko organizacijo moremo računati na uspeh. Vse kritiziranje po gostilnah in zabavljanje doma v družinskem krogu, tovariši obrtniki, ne pomaga nič; le v močni stanovski organizaciji je mogoč uspeh, da ublažimo krivice, ki se nam nalagajo. Vsi, katerim je mar obrtnikovo blagostanje, pridite, da se tovariško pomenimo. Na svidenjel

Zbor SDS v Celju in Mariboru

V soboto dne 30. oktobra se je vršil v Celjskem domu zbor celjskih in okoliških somišljenikov stranke, ki so se zbrali v velikem številu. Po pozdravnem nagovoru predsednika celjske krajevene organizacije gospoda dr. Kalana sta podala poročili narodni poslanec g. dr. Pivko in bivši minister g. dr. Kramer. Oba sta v svojih stvarnih izjavah prišla do zaključka, da ni drugega izhoda iz današnjega položaja kakor razpad sedanjih vladnih koalicij in nove volitve. Zborovalci so vzeli njuna izjavljana z velikim odobravanjem na znanje in soglasno sprejeli predložene resolucije.

Istega dne popoldne je bil enako lepo obiskan zbor SDS v Mariboru. Zbor je otvoril in vodil podpredsednik srezke organizacije za mesto Maribor g. Ivan Kežar. Poslanec g. dr. Pivko in minister g. dr. Kramer sta ob splošni napeti pozornosti zborovalcev orisala položaj ter zlasti ožigosala nesposobnost sedanjih vladnih koalicij. Oba govora so zborovalci navdušeno odobraval, na kar je oblastni tajnik SDS g. Spindler predložil resolucije, ki vsebujejo v glavnem naslednje:

- 1.) Trdno vztrajajoč na državnem in narodnem edinstvu ter ustavnosti zahtevamo takojšnjo izvedbo volitev v samoupravne zastoje ter odločno odklanjamo vsak poskus okrnitve mariborske oblasti in kršenja ustave radi političnih kupčij sedanjih režimovcev s SLS.
- 2.) Zahtevamo, da vlada nemudoma predloži načrt zakona o izenačenju davkov. Ako pa tega ne zmore, naj vsaj razširi srbski zakon o davkih na vso državo.
- 3.) Zahtevamo takojšnjo ustanovitev gospodarskega sveta. Pridružujemo se zahtevi gospodarskih krogov Slovenije po takojšnjem sklicanju novizvoljene Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.
- 4.) Zahtevamo depolitizacijo vseh uradov in šol ter odločno svarimo pred novimi preganjanji državnih uslužbencev iz strankarskih ozirov. Prav tako protestiramo proti nadaljnji redukciji državnih uslužbencev ali delavcev. Pač pa naj se ukinejo stotine raznih nepotrebnih uradov.
- 5.) Ugotavljamo žalostno dejstvo, da se naše železnice vidno umikujejo in da zaradi pomanjkanja osebja in potrebnih kreditov za material vedno bolj propadajo.
- 6.) Zahtevamo, da se tudi v Mariboru kot sedežu podružnice Narodne banke ustanovi podružnica Obrtne banke SHS.
- 7.) Odločno podpiramo zahtevo naših pridobitnih krogov po delitvi Okrožnega urada za zavarovanje delavcev in ustanovitvi lastnega Okrožnega urada v Mariboru za mariborsko oblast.
- 8.) Zahtevamo, da se nemudoma pristopi k rešitvi vprašanja centralnega kolodvora in graditve carinske kolodvorske pošte v Mariboru.
- 9.) Protestiramo proti postopanju finančnega ministra, ki je v novem proračunu črpal postavko za ustanovitev gozdarske šole v Mariboru.
- 10.) Glede na dejstvo, da ima Maribor od 15.000 brezposelnih delavcev v Sloveniji sam ogromno število 3000, zahtevamo, da se pri razdelitvi fonda ministra za socijalno politiko, določene za podpiranje brezposelnih delavcev in za zgradbe stanovskih hiš v svrhu zaposlitve delavstva, mesto Maribor v čim najvišji meri vpošteva.
- 11.) Odločno protestiramo, da se je Maribor kljub prvotni obljubi zapostavil pri dodelitvi avtomatskih telefonskih central. Obnavljamo zahtevo, naj Maribor dobi tako centralo.
- 12.) Odločno obsojamo namero sedanje vlade, da poslabša položaj uradništva s podaljšanjem za penzijo potrebne in pa službene dobe ter da hoče podaljšati tudi nestalnost železničarjev.
- 13.) Zahtevamo, da vlada predloži točne številke, koliko je odtegnjene draginske doklade uradništva porabila za podpore poplavljenjem.
- 14.) Z veseljem jemljemo na znanje, da je poslanski klub SDS edini v Narodni skupščini, ki skuša s stvarnimi predlogi omogočati delo skupščine, in izrekamo zaupanje poslancema g. dr. Pivku in dr. Žerjavu, vodstvu stranke ter njenemu šefu Svetozarju Pribičeviću.

„EDINOST“ VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE MLADINE V LJUBLJANI

RAPALLO...

V našem narodu nobeno ime ni tako grenko zapisano v sree kakor Rapallo. Šesto obletnico že obhajamo, odkar je z rapalsko pogodbo prisojen Italijanom lep del naše Slovenije. Osem let že tolče bič po plečih izmučenega naroda, osem let je že, odkar prenašajo naši zaslužnjeni rojaki nasilja, kakršnih malo pozna zgodovina človeštva. Naši zaslužnjeni rojaki zastoj kličejo po pravici in demokraciji.

Bratje sužnji! Udarce, ki jih prenašate, so tudi nam udarci. Bol, ki jo trpite, je tudi naša bol. In še ni dovolj udarcev. Po svoječasni požigih naših prosvetnih zbirališč in domov je sledila sedaj še Gorica, kjer so fašisti upustošili prostore vseh slovenskih prosvetnih društev.

Mladina, sestre, bratje, 12. november nosimo v srcu! Rapallo je sramoten madež, ki ga moramo zbrisati. „Edinost“ naj nas vodi po poti demokracije in naši bomo tudi pravico.

Ni je sile, ki bi nas na tej poti ovirala. Zarki svobodnega soluca nas bodo krepili in spremljali do končne rešitve naših najbolj bičanih in preganjanih.

Ljubljana. Na izrednem občnem zboru ljubljanske „Edinosti“, ki se je vršil v torek 2. t. m., se je izvolil naslednji odbor: predsednik M. Pečar, podpredsednik A. Patik, tajnik A. Kešir, blagajnik Čehovin; odborniki: E. Paškulin, Baumann, V. Česnik in I. Perhac. V nadzorništvo sta bila izvoljena C. Franz in O. Bizjak. — Minuli petek smo imeli predavanje, ki je bilo dobro obiskano. Predaval je brat P. Šimnovec o zatiranju in preganjanju Slovencev v Italiji. Prihodnji petek, 12. t. m., bo predavanje ZKD.

Domžale. V soboto 31. oktobra t. l. je gostovala pri nas dramska sekcija „Edinosti“ iz Ljubljane s kmetsko žaloigro „Užitkarji“. Režijo je vodil br. Prešeren, ki je pokazal veliko volje, da igro poda v največjo zadovoljnost občinstva. Obisk je bil pičel. Igra sama se je izvedla dobro. Omeniti je predvsem užitkarja in snabo. Tudi ostali so svoje vloge dobro rešili. Malo več reklame, pa bi tudi v gmotnem oziru lahko bolje odrezali. Sicer pa tudi dan ni bil dobro izbran. Upamo, da nas še obiščete.

Jesenice. Predavanje „Edinosti“, ki smo ga imeli v soboto 6. t. m., je napravilo na navzoče najgloblji vtis. Predavanje je bilo pod okriljem ZKD o preganjanju in zatiranju Slovencev v Italiji. Pri tej priliki se je tudi nabralo 52 Din za Slovence v Italiji.

Iz tajništva ZDM. „Edinost“ v Rovtuh obvešča, naj skliče ustanovni občni zbor na dan 5. decembra t. l. — Pripravljalni odbor „Edinosti“ v Strahinju naj skliče ustanovni občni zbor na dan 28. t. m. popoldne.

Obrekovanje.

Gašper: «Kakor pravijo, si bil ta teden že trikrat pijan.»

Melbior: «To je laž! Samo enkrat, to pa od nedelje do torka...»

Smola.

Sodnik: «Zakaj ste tukaj?»

Divji lovec: «Zaradi ponesrečenega samomorilnega poskusa.»

Sodnik: «Kako to?»

Divji lovec: «Ustreliti sem se nameraval, pa sem po nesreči zadel zajca.»

Zenska politika.

Mati: «Povej, Nežica, ako se ločiva z očetom, s kom boš šla?»

Nežica: «S tistim, ki bo dobil avtomobil.»

DOMAČE NOVOSTI

* **Važno opozorilo.** Današnje številko „Domovine“ pošiljamo še vsem naročnikom, s prihodnjo številko pa bomo začeli ustavljati list zastojkarjem in zamudnikom, ki navzlic opetovanim opozorilom in terjatvam ne smatrajo za potrebno, da bi poslali upravi tisti malenkostni znesek naročnine. — Kdor noče, da se mu list ustavi in želi, da ga bo točno še naprej prejemal, naj gre takoj, ko prejme današnje številko, na pošto ter pošlje dolžno naročnino po položnici, ki jo je že opetovano od nas prejel.

Uprava „Domovine“.

* **Pogreb velikih narodnih mož.** V nedeljo 7. t. m. se je vršil v Beogradu ob ogromni udeležbi pogreb velikih narodnih mož, ki so umrli med vojno v inozemstvu in so sedaj njihove zemске ostanke pripeljali v domovino. Bili so to vojvoda Putnik, bivši ministrski predsednik Stojan Novaković, bivši predsednik Narodne skupščine Andra Nikolić ter bivši poslanci Bogdan Janković, David Simić, Milan Mostić, Gjorgje Kurtović in Pavle Bulić. Pogreb se je izvršil zelo slovesno. Na čelu sprevoda so nosili odlikovanja pokojnikov; sledile so zastave četniških udruženj, dobrovoljcev, Orjune, Sokolov in skavtov. Nadalje so se med drugimi udeležili pogreba vlada, Narodna skupščina, zastopniki oblastev, Pašić itd. Med številnimi venci se je odlikoval zlasti oni kralja Aleksandra. Prvim pogrebnim obredom sta prisostvovala tudi kralj in kraljica. Med spuščanjem krst v grobove je vojaštvo, ki je spremljalo krste, oddalo častne strele, topovi pa so se poslovlili od pokojnega vojvode s 13 strelji.

* **Povratak kneza Pavla v Beograd.** Knez Pavel, ki je s svojo soprogo kneginjo Olgo in s svojim sinčkom prebil poletje v Bohinju, se je te dni vrnil v Beograd.

* **Dinarski dan.** V spomin šeste obletnice rapske pogodbe bo priredila Jugoslovenska Matica širom Slovenije 14. t. m. zbirko v narodno-obrambne namene pod naslovom «dinarski dan», ki je zamišljen tako-le: V vseh mestih, trgih in večjih krajih naj podružnice Jugoslovenske Matice, kjer te še ne obstajajo, pa druga društva, organizirajo «dinarski dan» na način evetličnih dnevo. Prispevki naj se v steklenice ali puščice zbirajo po ulicah, trgovinah in podjetjih ter zasebnih stanovanjih. Na deželi pa naj se zbiranje vrši po službi božji pred cerkvijo in od hiše do hiše ali na kak drug način. Nabrane vsote naj se nakažejo pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice v Ljubljani. Prodajali se bodo odkupni znaki po 5 Din komad, ki naj jih društva naroče pri pokrajinskem odboru v Ljubljani. Vsi neumnorci na delo!

* **Strankin dan SDS v Mariboru.** V zmislu sklepa glavnega odbora SDS bi se imel 5. decembra t. l. vršiti po vsej državi strankin dan SDS z raznimi prireditvami. Ker so v naših krajih na ta dan razne Miklavževe prireditve, bodo mariborske strankine organizacije priredile v Mariboru skupno zabavno prireditev 8. decembra popoldne v Narodnem domu. Opozarjamo na to, da danes vsa druga društva v Mariboru, da ne bo zopet nepotrebne konkurence.

* **Proslava 40letnice kmetijske šole na Grmu** se je na splošno željo preložila na nedeljo 21. t. m. Spored proslave: ob osmih zjutraj šolska maša; ob devetih 10 minut sprejem gostov na novo-

meškem kolodvoru; ob pol desetih položitev venca na grob prvega ravnatelja šole g. Dolenc na novomeškem pokopališču; ob desetih slavnostni govor v zavodu; od enajstih do trinajstih ogled zavoda in njegovega gospodarstva; ob trinajstih skupni obed na zavodu.

* **Izpit za inženjerja agronoma** je napravil na gozdarsko-kmetijski fakulteti v Zagrebu g. Anton Petriček, sin poslovođe Hmeljarskega društva v Zalcu g. Antona Petrička. Čestitamo!

* **Sestanki SDS v mariborski oblasti.** V nedeljo 7. t. m. se je vršil članski sestanek krajevnice organizacije SDS v Vuzenici. Po poročilu delegata oblastne organizacije SDS g. dr. Reimana o položaju se je vršil razgovor o lokalnih zadevah občine in okraja ter so se določile smerice za delo v bodočih mesecih. Tudi se je izpopolnil odbor, kar je bilo potrebno zlasti zaradi odhoda tajnika. — Istega dne se je vršil v Pušencih pri Ormožu v prostorih g. Vrhovčaka dobro obiskan sestanek SDS, na katerem se je po poročilu oblastnega tajnika g. Spindlerja in po zanimivi debati, katero sta izžvala dva agitatorja SLS, ustanovila nova krajevna organizacija SDS za občino Pušenci, Frankovci in Hum pod predsedstvom uglednega posestnika g. Ivana Ivanuša iz Huma. — Obenem se je istotam ob navzočnosti zastopnikov vseh krajevnih organizacij SDS v ormoškem okraju ustanovila posebna sreska organizacija SDS za okraj pod predsedstvom g. Lovra Petovarja, posestnika v Ivanjkovcih. — V nedeljo 14. t. m. se bo vršil sestanek SDS v Sv. Miklavžu pri Ormožu, obenem ustanovitev krajevnice organizacije. — Istega dne bo ustanovitev novih krajevnih organizacij v Radencih, Berkovcih, v Sv. Miklavžu na Dravskem polju ter javni shod krajevnice organizacije v Lembergu.

* **Znamke za poplavljenec** je uvedla poštna uprava s tem, da je dosedanje znamke dala pretekati s povišano vrednostjo. Ta pribitek bo šel v korist poplavljenec. Veljale bodo te znamke samo za mesec november. Žal pa uprava ni poskrbela, da bi se te znamke dobile, kar povzroča velike sitnosti.

* **Razpust občinskega zastopstva in krajnega šolskega sveta v Mežici.** Na vesti, da denarno poslovanje občine in krajnega šolskega sveta v Mežici ni v redu, je odredil veliki župan mariborske oblasti revizijo občinskega in šolskega gospodarstva, ki je pokazala, da se je v zadnjih letih v krajnem šolskem svetu in pri občini v Mežici pod ekstremnimi socialisti in prikritimi komunisti zelo zapravljivo gospodarilo. Zaradi tega je veliki župan razpustil krajni šolski svet in občinski odbor. Za vladnega komisarja občine je imenovan g. Ivan Milač, vladni tajnik pri sreskem poglavarstvu v Prevaljah. Njemu so bili poverjeni tudi posli krajnega šolskega sveta v Mežici.

* **Slaba skrb za siromašne delavce.** Iz Ptuja nam pišejo: V zadnji «Domovini» sem čital pismo z Vestfalskega. Res neprijetno se počutijo tamkajšnji naši napredni rojaki. Društvo sv. Barbare ne prestanto le politizira in dela razdor med Slovenci, posebno sedaj, ko je voditelj društva gosp. Kalan. Tamkajšnji naši rojaki zelo radi čitajo «Domovino» in «Jutro», ker vedo, da kalanovci po krivici označujejo ta dva časopisa za brezverska. Tudi jaz sem bil preko dve leti na Vestfalskem, sem ves čas prav rad čital «Domovino» in «Jutro», vendar nisem našel v njih ničesar brezverskega. Člani Društva sv. Barbare so me zaradi mojega prepričanja zelo sovražili, za kar se pa nisem brigal. Sedaj vam pa moram tudi povedati, kako se mi godi tukaj v Ptuj. Dne 16. maja t. l. sem se pripeljal z Vestfalskega sem v Ptuj in sem še danes brez dela in vsakršne podpore. Tam na Vestfalskem sem imel rento, ker sem invalid, a sedaj še te ne dobivam. Kamor pridem iskati službo, povsod me zavračajo. Obrnil sem se

s prošnjo tudi na direkcijo državnih železnic v Subotici, da bi dobil službo lokomotivnega kurjača, ker imam potrebno skušnjo. No, in res sem službo dobil in bi moral potovati v Novi Sad. Ker sem brezposeln in nimam sredstev, da bi plačal vožnjo, sem prosil za prost vozni listek, toda dolej še nisem dobil odgovora. Sedaj ne vem, kaj naj storim. V Ptuj sem bil z obitelji vred dolgo časa brez stanovanja. Komaj sem ga pa dobil, mi je bilo že odpovedano, češ, da ni zastoj stanovanja. Pri nas se za siromake vse premalo brigajo. Na Vestfalskem se takšne stvari ne gode. Brezposelni imajo tamkaj prosta stanovanja in dobivajo teden e podpore. Pri nas moramo siromaki samo čaka, dokler nas ne pobere bela žena.

* **Na naslov železniške uprave.** Proga od Veržaja do Beltincev še do danes ni popravljena na onih mestih, kjer jo je porušila lanska povodenj. Če se popravi v kratkem ne bo izvršilo, bomo naenkrat brez vlakov. Mislimo tudi, da ni preveč varno za življenje, če se človek vozi po taki progi. Glede na veliki promet s Prekmurjem bi se menda že lahko našlo toliko kredita, da bi se ta proga spravila v red.

* **Strašne številke.** Pišejo nam: V Murski Soboti se je v enem letu izpilo 246.048 litrov vina, a v vsem murskosoboškem srezu v istem času 1.134.054 litrov. Če računamo liter samo po 10 dinarjev, se je v enem letu zapilo v vsem murskosoboškem srezu preko 11.000.000 Din. Pomislite, kaj se pravi 11 milijonov dinarjev zapiti v enem letu samo na vinu! Koliko bi si ljudje lahko s tem kupili in koliko novih hiš postavili. Če bi ljudje samo polovico manj zapili, bi jim ostalo več kakor 5.000.000 Din. Pri vsem tem pa še ni všteta vsota, ki se je zapila na pivu.

* **Popravek.** V prejšnji številki sta se vrinili na dveh mestih neljubi tiskovni pomoti. Tako se ima glisiti eden dopisov Bodonci (ne Brdanci). V dopisu iz Vučje gomile je umrl g. Fran Lutar (ne Sutar).

* **Preseljevanje ptic.** Pišejo nam: Kot donesek k ptičeslovju poročam zanimivo selitev žrjavov. Ker se peljem vsak dan iz Ljubljane v Logatec, sem imel priliko slišati te ptice 2., 4. in 6. t. m., vselej natančno ob 21. uri 50 min. in vedno na istem mestu, namreč med jezercem Lokvo in Riharjevo hišo. Dne 2. t. m. je bilo jasno, 4. t. m. oblačno, 6. t. m. je pa deževalo. Zrjavi so imeli smer, kar sem dognal po njihovih glasovih, proti Rakeku. Dne 7. t. m. ob mraku so letele v isto smer kozice. Pod Tičnico so se zadrževale več dni tonovščice, katere nas posetijo navadno ob velikih nallivih. Med vrane se v precejšnjem številu mešajo škorci, dasi jih gnezdi v Logatcu bolj malo.

* **Skrivnostna ekostja v Zagrebu.** Na Tratinski cesti v Zagrebu so pri kopanju novega kanala našli delavci v globini dveh metrov mnogo človeških kosti. Med njimi se nahaja 12 celih okostij in več otroških lobanj. Kakor pravijo, se je nahajalo pred 60 leti na dotičnem mestu pokopališče za usmrčene zločince. Ne ve se samo, kako so prišle v to pokopališče otroške lobanje.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl g. Teodor Drenig, artiljerijski polkovnik v pokoju. Pokojnik je bil vedno dober narodnjak. Svoječasno je mnogo dopisoval v «Slovenski Narod». Bil je ljubezniv družabnik in plemenitega srca. — V visoki starosti 85 let je umrl v Ljubljani g. Florijan Čelešnik. Pokojnik je bil dolgo vrsto let paznik in čuvaj v Mestnem logu in nato tudi v Sportnem klubu. — Blag jima spomin!

* **Redko odlikovanje Jugoslovena.** Na mednarodno razstavo v Rimu je poslalo krojno učilišče v Ljubljani, Stari trg št. 19, več krojev in modelov različnih mer. Te modele in kroje so preizkusili in ugotovili, da je kraj res pristen in da pristoja brez poskušnje. Na podlagi tega je dobil lastnik krojnega učilišča g. F. Potočnik zlato medaljo, bil izvedenec omenjene razstave pri podeljevanju diplom in dobil naslov krojnega profesorja.

* **Katoliška občina prestopila v starekatoliške cerkev.** Župljani v Stenovcu na Hrvaškem so pri-

šli v oster spor z zagrebškim nadškofom, ki je odklonil njihovo prošnjo in ni imenoval za župnika domačega kaplana, katerega so zahtevali. Ker ponovna posredovanja niso ničesar zalegla, je poslalo 6000 stenjevskih župljanov odposlanstvo k starokatoliškemu škofu dr. Kalodjeri in mu izjavilo, da želi vseh 6000 župljanov v Stenjevcu prestopiti v starokatoliško cerkev. Starokatoliški škof je dejal ob tej priliki odposlanstvu, da med rimskokatoliško in starokatoliško cerkvijo ni prave razlike, samo starokatoliška cerkev ne priznava papeža, ker Kristus ni nikdar rekel, da mora imeti cerkev za poglavarja papeža in da mora biti ta papež vedno Italijan.

* **Močan potres v Hercegovini.** Prejšnji četrtek ob pol šestih zjutraj so čutili v Mostarju močan potres, ki je poškodoval več hiš. Človeških žrtev ni bilo.

* **Tečaj za šoferje v Ljubljani.** Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani bo priredil dvomesečni teoretični brezplačni tečaj za šoferje in šoferske pripravnike. Predaval bo g. ing. Stofa, inženjer gradbene direkcije v Ljubljani. Tečaj se bo pričel v torek 30. t. m., in sicer se bo vršil tečaj tako, da ne bo kolidiralo s tečajem za elektrotehniko. Interesenti naj prijavijo svojo udeležbo ustno ali pismeno pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10/I, najkasneje do 27. t. m.

* **Plazovi pod Pilštanjem.** Ponovno plazovje pod Pilštanjem je te dni porušilo dvoje stanovalskih hiš in dvoje gospodarskih poslopij. Plazovje ogroža tudi okrajno cesto in novo cesto Lesično-Prevorje.

* **Posledice viharja v Novem mestu.** Zadnji vihar je napravil tudi v Novem mestu in okolici mnogo škode. Na hiši g. Perka je odtrgal del strehe, ki ga je vrgel 40 metrov daleč proti pokopališču. Razen tega je vihar podrl v okolici več gospodarskih poslopij ter izruval številna drevesa.

* **Davica in škrlatica v Prekmurju.** Iz Murske Sobote nam pišejo: V bolnici sta umrla koncem prejšnjega meseca dva otroka na davici, in sicer eden iz Domanjšovcev in eden iz Murske Sobote. Tudi se je pojavil nov primer škrlatice, in sicer v Žitkovcih v dolnjefeldavskem okraju.

* **Požar v vevški papirnici.** V petek 5. t. m. malo po 18. uri je nastal v embalažni delavnici papirnice v Vevčah požar. V akcijo je nemudoma stopilo tovarniško gasilno društvo s novo motorno brizgalno. Na kraj nesreče so prihiteli ljubljanska motorna brizgalna, nadalje gasilci iz Spodnjega Kašlja, iz Gornjega Kašlja, Sostrega, Zaloga, Most, Štepanje vasi, Bizovika in Dobrunj. Ljubljanska motorna brizgalna je začela brizgati v ognjišče požara močne vodne curke in je največ pripomogla k temu, da se je požar omejil. Okrog 21. ure je bil ogenj že popolnoma udušen. Embalažna delavnica je pogorela do tal z vsem, kar se je nahajalo v njej. Škoda se ceni na okrog 150.000 Din. Kako je ogenj nastal, se še ni moglo dognati.

* **Nesreča z motorjem.** Iz Murske Sobote nam pišejo: Dne 3. t. m. se je težko ponesrečil v bližini Sočičeve gostilne v Črnelavcih gosp. Karel Žitek, zobni tehnik iz Gradca. Vozil se je na motorju, pa se je v bližini omenjene gostilne zaletel v nekega kolesarja. Žitek je dobil tako težke poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnico, do čim se kolesarju ni zgodilo nič.

* **Železniška nesreča.** Med Pragerskim in Slovensko Bistrico je postalo v vlaku slabo 22letnemu Jožetu Pezdirju, ki se je vozil iz Čakovca v Ljubljano. Zaradi tega je mladenič šel na hodnik med vagonoma, pri čemer pa je padel na tir, tako da je prišel z levo nogo pod kolesa, ki so mu jo odrezala. Nesrečnika so prepeljali v mari-borsko bolnico.

* **Najden utopljenec.** Pred kratkim so potegnili pri Šmarjeti iz Savinje truplo 17letnega Pavla Cijana, ki je utonil 23. oktobra v Celju, ko je hotel rešiti svojega potapljalčevega brata. Truplo na tako žalosten način preminulega mladeniča so pokopali na šmarjetskem pokopališču.

* **Nesreča na pokopališču v Murski Soboti.** Pišejo nam: Kakor vsako leto je tudi letos na

235

praznik Vseh svetnikov bilo na našem pokopališču zelo mnogo ljudi. V takšni gneči so ljudje podrli neki kameniti križ, ki je padel na prsa nekemu otroku. Otrok je dobil smrtnonevarne poškodbe.

* **Nesreča pri kuhanju.** Iz Stranic nam pišejo: Pri nas kakor drugod po Sloveniji imajo posestniki navado, da naprošajo ljudi za kuhanje turščice. Prav tako je storil tudi posestnik Jakob Podkrajšek. Prišlo je k njemu kakšnih 20 ljudi. Okrog enajstih ponoči pa se je strop nenadoma podrl in je ena ženska dobila zelo nevarne poškodbe.

* **Dva moška pod lokomotivo.** Pred postajo Grobelno je opazil te dni strojevodja, da je tekel vlaku nasproti neki moški, ki se je približno 30 korakov pred lokomotivo vrgel na tir. Tik za njim je pritekel drugi, ki je zgrabil prvega, da ga odstrani. Strojvodja je skušal hitro ustaviti vlak, kar se mu je le deloma posrečilo. Neznana moška sta izginila pod stroj. Po ustavljenju vlaka so našli prvega pod strojem ležati preko tračnice, pred prvim strojnim kolesom, drugi pa je visel z obema rokama pod strojem za os prvega kolesnega para. Oba sta imela le manjše poškodbe na glavi. Prvi obeh je bil slaboumni Ivan Glažer iz Pristave, ki ga je spremljal v celjsko bolnico Rajko Anderlič, tudi iz Pristave. Slaboumnik se je hotel vreči pod vlak, pa ga je njegov spremljevalec rešil, pri čemer bi skoro sam izgubil življenje.

* **Smrtna nesreča Slovenca v Podsusedu.** V tvornici cementa v Podsusedu je zgrabil stroj jermen delavca Josipa Merviča, rodом iz Sevnice, ter mu odtrgal desno roko. V bolnico prepeljan je nesrečnik podlegel težki poškodbi.

* **Smrtna nesreča v planinah.** Na Kaminu pri Turncu na Grmadi se je v nedeljo udrla 20letnemu visokošolcu Alojziju De Reggiju skala pod nogami. Nesrečnik je padel okrog 40 metrov globoko in se ubil. Priča žalostnega dogodka je slučajno bil g. Anton Kastelic, ki je padajočega ujel, a mu ni bilo več pomoči. Pokojnik je bil naš koroški rojak. Blag mu spomin!

* **Požar na Dravskem polju.** Pred kratkim je nastal pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju požar pri posestnici Elizabeti Pulkovi. Ogenj je uničil hišo in gospodarska poslopja. Škoda se ceni na 200.000 Din. Kako je ogenj nastal, ni znano.

* **Ponoven požar v Predosljah.** Te dni je zopet gorelo v Predosljah. To pot sta pogorela g. župniku gospodarsko poslopje in hlev. Živino so rešili.

* **Velik požar.** Iz Obreža pri Dobovi nam pišejo: Dne 29. oktobra t. l. je nastal v vasi Veliki Obrež ogenj, ki je uničil šest gospodarjev. Dva sta pogorela do temelja, tako da družinama ni ostalo nič drugega kakor obleka, ki so jo imeli na sebi. Drugim so pa zgorela gospodarska poslopja z vsemi letošnjimi pridelki. Požar je nastal od iskre iz vlaka, ki je vozil ob poldvanajstih ponoči. Ker je bil hud veter, se je požar zelo naglo širil. Na lice mesta je prihitelo osem gasilnih društev, in sicer iz Velikega Obreža, Mostca, Brežic, Mihalovec, Harmice, Zaprešiča, Laduča in iz Rigone. Samo neumornim in požrtvovalnim gasilcem se je zahvaliti, da se požar ni še nadalje razširil. Požar je zahteval tudi človeško žrtev.

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek,

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonijalnih trgovinah.

V veliki zmedenosti je skočila Marija Cernska v hišo, da reši dete, ki pa je bilo že rešeno. V tem času, ko je bila ona notri, se je podrl goreč tram na njo in jo zelo ožgal. Veliki požrtvovalnosti učitelja Semraja se je zahvaliti, da je bila rešena iz plamenov in da ni zgorela na mestu. Dobila pa je težke opekline in je v bolnici v Brežicah podlegla poškodbam. Ostal je mož s tremi otroci in brez krova.

* **Samomor Slovenke v Beogradu.** V Beogradu se je v ponedeljek popoldne zastrupila nadzornica Doma Srpske majke Marija Engelsbergerjeva, rodом iz Tržiča. Bila je vedno veselo razpoložena ter marljiva pri delu. Na veliko presenečenje je v soboto nepričakovano izjavila eni svojih tovarišic, da je sita življenja. V ponedeljek popoldne je prosila svojo tovarišico, naj odnese dve pismi na pošto, med tem pa je izpila steklenico lizola. Ko se je njena tovarišica vrnila, jo je našla zvijajočo se v krčih. V bolnico prenešana je Engelsbergerjeva čez pol ure izdihnila. Vzrok samomora za enkrat še ni znan.

* **Vlom v okrožno sodišče v Celju.** V noči od petka na soboto je neznana tatinska družba vlomila v pisarno višjega pisarniškega predstojnika g. Ivanška v poslopju celjskega okrožnega sodišča. Vlomilci so zlezli po lesenem ograjdu, ki je postavljeno pred oknom navedene pisarne, do okna, izrezali šipo, da je eden od njih segel z roko notri in od znotraj odprl okno. Zlikovci na svoje veliko presenečenje niso našli v blagajni več kakor 50 Din, ker je g. Ivanšek spravil denar proč. Tatovi so imeli v rokah neko knjigo, v kateri je bilo shranjenih 400 Din, ki jih pa niso našli. Za tatovi je uvedena preiskava.

* **Roparski napad.** Blizu postaje Novoselec-Križ na Hrvaškem je bil izvršen te dni drzen roparski napad. V šumski upravi Hrvatske eskomptne banke, nedaleč od železniške postaje, so sedeli gozdarski upravnik Ježić iz Varaždina, poslovodja Svetličić iz Ravne gore in skladiščni nadzornik Štefančič baš pri večerji, ko je planilo v poslopje šest maskiranih razbojnikov s samokresi v rokah in zahtevalo od Ježića, naj odpre blagajno. Ker so se navzoči protivili, so pričeli roparji streljati in so na mestu ubili Štefančiča, Ježića ranili v levo uho, Svetličića pa v desno lopatico. Ranjena je bila tudi kuharica, in sicer v glavo. Nato so roparji prisilili Ježića, da je odprl blagajno, iz katere so pograbili ves denar in pobegnili.

* **Vlom.** Ko se je stavbni tehnik Josip Vidic v Kosezah pri Ljubljani vrnil te dni nekaj minut po polnoči domov, je našel hišna vrata odprta. Čim je prižgal luč, je opazil, da je bil med njegovo odsotnostjo izvršen v hišo vlom. Tat mu je odnesel razne obleke v vrednosti 3500 Din. Kakor se sodi, je prišel tat v hišo s pomočjo ponarejenih ključev.

* **Junak z nožem.** Koncem prejšnjega meseca je Jože Volk iz Spodnje Rečice napadel brez povoda z odprtim nožem na cesti Mirka Senico, ki mu je ušel, takoj nato pa rudniškega paznika Ivana Krenosa, katerega je obklal z nožem po vratu in levi roki. Volk pride pred sodišče.

* **Predrzen slepar.** Pred nekaj dnevi se je oglašil pri krojaškem mojstru Pučniku v Tavčarjevi ulici v Ljubljani okrog 35letni možak, oble-

čen v železničarsko uniformo, ter zahteval, naj se mu izroči suknja, last železniškega direktorja g. Kneževiča. Slepjarju se je res posrečilo izvabiti od mojstra suknjo, ki je vredna 4000 Din. Slepjarstvo je prišlo na dan šele nekaj dni kasneje.

* Velik vlom. Na Polzeli so neznani tatovi vlomili v pisarno trgovca g. Tirška, kjer so navrtali veliko Wertheimovo blagajno ter odnesli okrog 50.000 dinarjev. Razen tega so pojedli v trgovini nekaj sira in popili dve steklenici kornjaka. Sumi se, da so izvršili vlom tuji boljše oblečeni neznanci, ki so se istega večera potikali po Polzeli in si ogledovali tudi hišo g. Cizeja. Številni vlomi, ki so se zgodili v zadnjem času v Sloveniji, dajo sumiti, da gre najbrže za eno in isto dobro izvežbano vlomilsko družbo.

* Na čuden način odkrit umor. Nekdanji mariborski kavarnar Josip Rupprecht je živel po prevratu v Gradcu in se vračal po opravih večkrat v Maribor. Nedavno je zopet prispel v Maribor, a se ni povrnil nazaj v Gradec. Nastal je takoj sum, da se je izvršil zločin. Ker policija ni mogla dognati ničesar, je kavarnarjeva hčerka prosila nekoga telepata za pomoč. Telepat si je poiskal primernegega medija, ki je v hipnotičnem spanju izjavil, da je bil Rupprecht umorjen in da leži njegovo truplo zalopano v nekem vinogradu. Medij je tudi natančno opisal zločinca in kako je bil zločin izvršen. Na podlagi teh izpovedi so preiskali Rupprechtov vinograd pri Cornji Sv. Kungoti in našli tam truplo umorjenega. Kakor je medij izpovedal, Rupprecht je nedvomno bil umorjen in izropan, kakor je izpovedal medij, ker niso našli pri umorjenem denarja, ki ga je prejel kot izkupiček za vinograd.

* Pozor krojači, šivilje, nešivilje! Prvi jesenski tečaj za krojače, šivilje, nešivilje v krojnem učilišču, Ljubljana, Stari trg št. 19, se je zaključil 1. t. m. Tečaj so obiskovali učenci iz Slovenije, Primorja, Hrvatske, Istre, Srbije in celo iz Bolgarije. Razstava risb in modelov, ki je bila ob zaključku tečaja, je pokazala uspeh in pomen krojenja. Več šiviljam in krojačem je vodstvo dobilo službe. Da je kroj res dober, je dokaz, da se iz vseh krajev oglašajo učenci in celo razne boljše tvrdke iz Jugoslavije zahtevajo krojitelje, ki imajo naš krojni tečaj, kakor tudi gospe, katere so zelo zadovoljne z našimi šiviljami na domu. Dokaz temu je številno povpraševanje. Pričetek novega tečaja 20. novembra. Kroj, katerega se boste učili, je preizkušen in lahko razumljiv, tako da se ga naučite tekom tečaja brez velikega računanja. Kroj pristoja brez poskušnje in se naučite popolnoma samostojno krojiti. Zato, krojači, šivilje, nešivilje, ne pozabite obiskati tečaja in ne zamudite te ugodne prilike. Za učence, ki ne morejo priti v Ljubljano, se vrši tečaj potom pošte s slovenskimi učnimi zvezki. Pouk je urejen tako, da imajo učenci z dežele zveze z vlaki. Istotako preskrbimo hrano in stanovanje. Kroji po meri. Izdaja modnih listov za krojače 50 Din, s priloženim poukom 120 Din. Za siromašnejše tečaj cenejši. Vpisovanje že sedaj. — Krojno učilišče v Ljubljani, Stari trg št. 19, F. Potočnik, izvedenec mednarodne razstave v Rimu, diplomiran za zlato medaljo in naslovom profesorja za krojenje.

* Pozor, igralci državne razredne loterije! Opozarjamo svoje cenjene čitalce na najsrečnejšo prodajalno srečk državne razredne loterije L. Z. Konjović, Beograd.

BELEŽKE

+ Mehika ne da miru ljubemu «Domoljubu». Strašne stvari piše «Domoljub» o tej deželi in zelo natančno, kakor da bi imel tamkaj svojega lastnega poročevalca. Z Mehiko spravlja «Domoljub» v zvezo seveda tudi «Domovina», ki je samo na kratko izvajala, kako je moralo priti do znanih dogodkov, in ni izključevala, da se je lahko zgodilo tam marsikaj, kar se ne da odobravati. Odobravati pa se mora, da se je tamonjski duhov-

ščini zabranila zloraba vere in grdo izkoriščanje vzvišenega duhovniškega poklica v posvetne namene. To smo morali zabeležiti, sicer nas pa Mehika briga toliko kakor lanski sneg. Naj opravijo oni sami med seboj svoje zadeve, kakor hočejo. Mehikancev ne bomo silili ne v nebesa, ne v pekel. To bi tudi nič ne zaleglo, ker ne znajo čitati naših listov. Če misli «Domoljub», da bo Mehiko spreobrnil s svojim otročjim «jamrajem», pa naj «jamra» naprej. Blagor mu!

Malo odgovora Kleklnovim «Novinam»

Kleklnove «Novine» nikak nemrejo pri miri njati naše «Domovine». Ar nikaj božnoga o njej nemrejo pisati, pravijo, ka je ona proti veri. Stara oglodana čunta, na štero pameten Prekmurec nič ne da. Pitajmo se zdaj, dragi prijatelji, ka je «Domovina» tak božnoga včinita, ka je Kleklnove «Novine» nemrejo pri miri njati. «Nikaj» bo pravo vsakši pameten človek.

Mi pa idemo dale in pitamo Kleklnove «Novine», či je to dobro za cerkev, ka se duhovniki po novini o grizavlejo. Prekmurska stranka, pri šteroj je tudi več katoličanskih duhovnikov, včdavle v Dolnji Lendavi «Naše novine». Ka pa mi štemo v teh novinah? Funo šinfanja na Kleklnove «Novine» in Kleklnovo stranko. Kleklnove «Novine», štere se tiskajo v Murskoj Soboti, pa tudi z odgovori ne šparajo. Tak mi vidimo, ka se dvoje novin, za šterimi duhovniki stojijo, med seboj grize. Naj nam povejo Kleklnove «Novine», či je to v cerkveni hasek. Kleklnove «Novine» pravijo dobesedno: «Duhovnik politik naj zagovarja v državnoj zbornici pravice matere cerkve.» To je ne božna reč. Ali pitajmo se, če duhovnik politik tudi istinski to dela in či je to potrebno. Što v Prekmurji pozna Prekmursko stranko in Kleklnovo stranko, tisti dobro zna, ka je to neistina.

Naj nam Kleklnove «Novine» povejo, šteri duhovnik politik bo zagovarjal pravice matere cerkve. Ali tisti, šteri je pri Prekmurskoj stranki, ali tisti, šteri je s Kleklnom, či se pa med seboj grizeta? To je edna istina, štere tudi Kleklnove «Novine» nemrejo zatajiti. Kakšo sodbo pa si naj iz toga vsakši katoličanec napravi? Samo edno: ka je z duhovniškim stanom politika nezdržljiva.

To je «Domovina» sigdar pravila in bo tudi tak dugo pravila, dokeč bodo ljudje na sveti, šteri toga ne razmijo. V Ameriki se duhovniki v politiko ne mešajo, pa še je nobeden Prekmurec, šteri je iz Amerike prišo, ne pravo, ka je tam njegova vera v nevarnosti bila. V Ameriki se cerkev v politiko nič ne meša, pa vendar tam vsakši svojo vero spoštivle in ga nišče zavolo vere ne bantivle. Da je to istina, tudi Kleklnove «Novine» nemrejo zatajiti. Vsakši Prekmurec zna, ka je v Ameriki dobro in ka so tam najbolje napredni ljudje. Zakaj pa mi širmaki ne bi po malem šli za njimi v našem mislenji in v našem deli.

Kleklnove «Novine» dobro znajo, ka razen njihove stranke nobena stranka v državi z verov nema posla. Dosegamao je Kleklnova partaja samo malo časa na vladi bila. Vsigdar so oblastvo druge stranke v rokaj mele, pa še je nobena stranka nič proti veri ne napravila. Nobena naša vlada še je ne lüdstva iz cerkve tirala in tudi nobena vlada še je ne lüdstva v cerkev gonila, ar tega nobena vlada na sveti ne dela in tudi delati ne sme.

Vera je sveta reč vsakšega človeka in nišče nema pravice, zavolo vere sovražiti ali preganjati kakšega človeka. Mi v našoj državi dosta različnih ver mamo in nesmimo nobenega zavolo vere bantivati. To je našo stališče in toga se bomo mi držali, naj pišejo Kleklnove «Novine», kaj ščejo.

Kleklnove «Novine» pravijo, ka dopisnik «Domovine» ne zna prekmurskega narečja. To je pač smešno, ar ga Kleklnove «Novine» tudi ne znajo, če ga on ne zna. Zato ga ne znajo, ar so po Gorčanskem ešče ne hodile in majo z Gorčanci ravno

telko vklüpnoga kak ogen z vodov. Tistemi, šteri je to piso, samo aden tanaš damo, naj on prehodi Gorčansko, kraje ob Muri v murskosoboškem srezu in dolnjelendavski srez. Te nam pa naj on pove, štero nareče je to pravo.

«Domovina» nema drugoga posla kak braniti pravice vseh lüdi, katoličancev in evangeličancev. Kleklnovim «Novinam» pa se prav lepo zahvalimo za reklamo, štero dela za naš list.

Stari naročnik «Domovine» v Prekmurju.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ČUDNA DODELITEV ŠOLSKEGA ZEMLJIŠČA CERKVI.

Sv. Ana na Krembergu, v novembru.

Pri Sv. Ani traja med šolo in cerkvijo že dalje časa spor zaradi dveh zemljiških parcel. Narodni poslanec dr. Ljudevit P i v k o je zbral potreben materijal in stavil na prosvetnega ministra M. Trifunovića naslednje vprašanje:

«Dne 13. aprila 1894. je kupil krajni šolski svet pri Sv. Ani od Antona Baumana parcele 327/1, 327/2, 327/3, 328, 329 in 81/1 (stavbišče). Na tem zemljišču je postavil novo šolo. Do leta 1901 je ostalo vse zemljišče v posesti šolske občine. Tega leta pa so odborniki krajnega šolskega sveta očividno pod vplivom cerkvi blizu stoječih oseb sklenili, da odprodajo večji del posestva cerkovniku Mihaelu Stermiču, del parcele 327 in del parcele 328 pa cerkvi pri Sv. Ani v svrhu postavitve mežnarije. Dali so napraviti po geometru Vodusku načrt in ga predložili okrajnemu šolskemu svetu v Cmurku v odobritev. Okrajni šolski svet je s svojim sklepom z dne 7. septembra 1903. sicer odobril kupno pogodbo, s katero je prodal krajni šolski svet del posestva Mihaela Stermiča, odrekel pa je svojo odobritev glede kupne pogodbe, s katero sta se hoteli prodati dve parceli in to 327/5 (pašnik) in 328/3 (vinograd) cerkvi, in sicer z motivacijo, da te parcele šola nujno potrebuje.

Ko je prišel sedanji župnik Franc Letonja na faro pri Sv. Ani, je bila ena prvih njegovih skrbi da je pri sebi krajnega šolskega sveta zopet dosegel sklep, da se prodasta ti dve parceli cerkvi. Tudi v tem primeru se je pridružil takratni okrajni šolski svet pri Sv. Lenartu, oziroma okrajno glavarstvo v Mariboru, naziranj okrajnega šolskega sveta v Cmurku in je zabranil prodajo. Parceli sta ostali seveda v posesti šole. Tudi naknadni poskusi pri srezkem poglavarstvu so ostali brezuspešni.

Da doseže cerkev končno svoj cilj, in to proti volji oblasti, se je poslužila naslednjega sredstva: Dne 25. februarja 1925. je bilo sestavljeno v notarski pisarni Franca Štupice pri Sv. Lenartu pismo nastopne vsebine: «Na temelju priloženega situacijskega načrta z dne 4. maja 1901. je bilo prvotno zemljišče razprodano in parcelirano takole: 1.) 81/1 (stavbišče) 327/1 (vrt), 327/2 (paša), 328/2 (paša), katere parcele je pridobila šolska občina Sv. Ana na podlagi kupne pogodbe z dne 13. aprila 1894.; 2.) 82/2 (stavbišče), 327/3 (pašnik), 327/4 (pašnik), 328/1 (vinograd), 329 (pašnik), katere je pridobil Mihael Stermič; 3.) 327/5 (pašnik), 328/3 (vinograd), katere parcele so bile kupljene za cerkev pri Sv. Ani. Ob priliki sestave kupne pogodbe z dne 13. aprila 1894. so bile te parcele pomotoma dodeljene šolski občini pri Sv. Ani na Krembergu. Da se uredi zemljeknjižno stanje v zmislu dejanskih razmer, dovoli krajni šolski svet pri Sv. Ani, da se parcele 327/5 in 328/3 bremena prosto odpisejo itd. Podpis: župnik Franc Letonja, cerkvena ključarica S. Rokavec in Anton Markuš; potem zopet S. Rokavec in Franc Župec, uda krajnega šolskega sveta, dalje Peter Gaj in Jakob Kukovec, uda cerkvenega konkurenčnega odbora.»

To listino sta potrdila, zanašajoč se na resničnost vsebine, škof Karlin in veliki župan.

Franc Letonja je na podlagi te listine dosegel, da je postala cerkev lastnica dveh šoli nujno potrebnih parcel, in to brez kupne pogodbe.

Vprašamo, ali je podobno postopanje dovoljeno, ali je dovoljeno sestaviti listino, katere vsebinsko neresničnost so poznali vsi, ki so listino pri Sv. Lenartu stavili in podpisali?

Po stanju zemljiške knjige je jasno, da je kupila šola 13. aprila 1894. celo zemljišče Antona Baumana, ker so se parcele, katere si lasti sedaj cerkev, delili šele z načrtom z dne 4. maja 1901., iz katerega jasno izhaja, da so bile tudi danes odpisane parcele prodane 13. aprila 1894. šoli.

Iz zemljiške knjige izhaja, da je Miha Stermič kupil šele 1. septembra 1903. del svojega zemljišča od šole in da se torej leta 1894. ni pogajal niti on niti cerkev z Antonom Baumonom, ker je bila šola skozi celih devet let sama lastnica celega zemljišča, kupljenega od Antona Baumana.

Onemu, ki je sestavil to pogodbo, je tedaj bila očitno znana vsebinska neresnica pisma, in to še tembolj, ker niti ne navaja sklepa krajnega šolskega sveta.

Kakor je delala že Vaša stara mati, bilo je pravilno.

Kuhala je svojo kavo samo

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

s katerim naj bi se pooblastili zastopniki krajnega šolskega sveta k podpisu listine, ki dovoljuje podobno odlastitev. Važno vlogo igra pri tem župnik Franc Letonja, ki je poznal kot član krajnega šolskega sveta ves pravni položaj. Naše mnenje je, da ni dovoljeno na tak način voditi za nos cerkveno in posvetno višje oblastvo in oškodovati premoženje šole.

Iz vsega je jasno, da nastopa župnik g. Franc Letonja kot član krajnega šolskega sveta iravdušno napram interesom šole. On je izzval vedoma napačen akt, ki je zavedel v zmoto cerkveno in prosvetno nadzorno oblastvo. Vprašanje je, ali poleg moralne odgovornosti ne obstoji tudi civilna odgovornost za škodo, eventualno tudi kazenska odgovornost. Vsekakor pa se mora vse storiti, da se popravi škoda, ki je povzročena šoli, kajti zastopnik cerkve se ne more pozivati na zemeljsko stanje, izzvano „mala fide“ z nepravilnim trikom.

Zaradi tega mi je čast vprašati gospoda ministra prosvete: Kaj je pripravljen storiti, da se šoli vrne na nekorekten način odvzeto zemljišče? Ali je pripravljen storiti vse, da se pozovejo krivci na odgovor?

IZ TORBE ŠMARKEGA POPOTNIKA.

Šmarje pri Jelšah, v novembru.

Zopet se mi je nabralo nekaj materiala za ljubo našo „Domovino“. Dovolite, g. urednik, da izpraznim svojo torbo.

V soboto 31. oktobra je med strašno nevihto po nekaterih občinah našega sreza padala toča v debelosti debelih orehov. No, večje škode sedaj ni mogla napraviti; ljudje se šaljijo, da je prišla listje otepat.

V Šmarju imamo nekoga, ki zatajuje svoje politično prepričanje. Mi vemo, kam pes tace moli. Smo radovedni, kako dolgo se bo držal nove stranke.

V Lembergu se bo vršil v nedeljo 14. t. m. ob dveh popoldne pri g. Antonu Lorenčaku javen shod, na katerem bo poročal g. Žabkar o našem političnem in gospodarskem položaju.

Kako potrebno bi bilo, da bi mariborska oblastna samouprava že delovala, prav jasno občutimo ob letošnjih deževnih dneh. Od Pristave do Zibike-Mestinja itd. skoro po vsakem dežju nastopi povodenj, tako da je Zibika in okolica popolnoma odrezana od Pristave, odkoder dobiva pošto. Kadar dalje časa dežuje, tudi po ves teden ni pošte. Občinski uradi Zibika, Roginska gorca in Sv. Ema bi morali s sodelovanjem pristojnih mest nekaj ukreniti, da bi se reguliral potok, ki se vije po tej dolini, s čimer bi bili tudi posestniki, ki imajo svoja posestva ob tem potoku, obvarovani vednih poplav. Tudi cesta iz Zibike čez Roginče do Pristave ni pravično razdeljena. Suhi del ceste imajo kmetje iz Zibike, medtem ko imajo ves blatni in mokrotni del Roginčani. Cesta naj bi se skupno popravljala, tako da bi bili vsi enako prizadeti.

V „Domovini“ je bil meseca oktobra dopis iz Marče vasi pri Sv. Emi o vlomu, ki sta ga izvršila Jurij Otorepec iz Marče vasi in Jožef Kajba iz Vonarja. Obsojena sta bila: Otorepec na osem tednov, Kajba pa na pet tednov zapora. Čudno naključje je bilo, da je šel g. Hajnšek, gostilničar v Marčji vasi, drugega dne po vlomu prav po istega tatu, ki je ponoči vlomil v njegovo shrambo, da mu je prišel popravljati škodo po vlomu. Otorepec je namreč kovač. Pričakuje se, da se bodo razkrinkali še trije nepojasnjeni vlomi.

Odbor za agrarno reformo je razdelil travnike podčetriske graščine. Namesto, da bi se dala zemlja samo tistim, ki jo potrebujejo za domačo uporabo, so jo dobili tudi taki, ki napravljajo s krmo dobre kupčije. Ali se sme tako delati? Prosimo pojasniti!

V Št. Janžu pri Zibiki bo priredila v nedeljo 5. decembra t. l. v gostilni g. Janeza Tojnka tamkajšnja krajevna organizacija SDS „strankin dan“ z javnim shodom, godbo, šaljivo pošto itd. Podrobnejši spored še sledi.

Pri Sv. Stefanu je imela tamkajšnja Javna ljudska knjižnica 1. t. m. svoj letni redni občni zbor. Izvoljen je zopet za predsednika njen ustanovitelj in dolgoletni predsednik g. Tone Malgaj. G. župnik bodo gotovo zopet hudi.

Šmarski okrajni zastop prosimo, da primerno pouči cestnega mojstra v Loki, naj ne povzroča nepotrebnih stroškov s tem, da oddaja popravila okrajne ceste, škarpe itd. ljudem, ki se na to delo popolnoma nič ne razumejo. Tako se ne varčuje.

Letošnja letina v našem srezu je gotovo za 60 odstotkov slabša od lanske; vina pa smo pridelali celo za 75 odstotkov manj kakor druga leta. Kje naj ljudstvo dobi denar za neobhodne izdatke in davke? Davki se pa vedno višajo. Davčni zaupniki se naprošajo, naj vsaj letos po resnici poročajo in opišejo naše bedno stanje.

ZANIMIVOSTI

V LETU 1927. NE BO POLETJA.

Tako vsaj pravijo vremenski preroki.

Vremenoslovci se mnogo pečajo z letošnjim čudnim vremenom ter nekateri tudi za naslednje leto ne napovedujejo ničesar veselega.

«Letošnje poletje,» tako izvajajo vremenski modrijani, «je bilo zadnje toplejše poletje, kakršnega ne bomo več imeli.» Kot vzrok temu navedajo, da bo s koncem dobe največjih solčnih peg začela pešati moč solca in zemeljske toplote, kar bo povzročilo na zemlji velik prevrat. Vremenski preroki prerokujejo, da se bo kmetijsko gospodarstvo moralo popolnoma preurediti, češ, da žito ne bo več uspevalo v pokrajinah, kjer raste sedaj. Polarno ledeno območje se bo pomaknilo dalje proti jugu. Dež in suša bosta nastopala ob drugem času kakor doslej. Pomlad bo prihajala mnogo kasneje. Že tekom zadnjih štirih let se je opazalo napredujoče padanje povprečne temperature na zemlji. Vremenoslovci izjavljajo, da bo v prihodnjem letu povprečna temperatura v Skandinaviji in Veliki Britaniji najmanj za pet stopinj nižja kakor doslej. Prihodnje poletje bo torej znatno hladnejše in zelo deževno.

Vremenoslovec Browne, katerega napovedovanja so bila doslej običajno zelo točna, piše, da bomo imeli v letu 1927. hlad, kakršen je bil v štirinajstem in nekaterih drugih stoletjih zadnjih 2000 let. Pravi, da bo ta hlad trajal dalje časa. Nekateri učenjaki trde celo, da se vedno bolj bližamo ledeni dobi, kakršno je preživela naša zemlja že v pradavnem času.

Mi ubogi zemljani, ki ljubimo solnce in njegovo toploto, samo želimo, da bi se ti vremenski preroki hudo zmotili.

ŽENSKI VESTNIK

Shranjevanje jajc. Od številnih načinov shranjevanja jajc za zimo je najenostavnejše shranjevanje v lesnem pepelu. Jajca morajo biti v pepelu popolnoma zakrita.

Odstranitev sadnih madežev z rok. Nadležne sadne madeže z rok odpraviš najhitreje, ako vlažne roke odrgneš s citronovo kislino in jih potem dobro umiješ.

Listnica uredništva

Ključarevi. Boljše je, da se o dotični stvari ne piše.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Obziri.

Soprog: «Pri oltarju si mi obljubila, da me boš vedno ubogala.»

Ona: «Seveda, seveda, ker takrat nisem hotela uprizoriti škandalov...»

Izrek o zakonu.

Zakonski stan je veriga, ki je tako težka, da jo morajo večkrat nositi — trije.

Nič posebnega.

Matija: «Včeraj zvečer sem se strašno dolgočasil.»

Miha: «Tako? Kaj pa je bilo?»

Matija: «Nič posebnega, moja zaroča.»

Zvižaja.

Žena: «Možek, ostani nocoj doma, bova igrala karte!»

Mož: «Za kaj pa?»

Žena: «Igrala bova za moj klobuk. Ako bom jaz dobila, si ga bom sama izbrala, ako dobiš ti, ga boš smel izbirati ti...»

Samogovor.

Mali Jurček sprašuje očeta, kaj pomeni beseda «monolog».

Oče: «Monolog je zunaj hiše samogovor, doma pa je razgovor med tvojo materjo in menoj.»

Nič ni zaleglo.

Sodnik: «Kako ste mogli svojega moža tako neusmiljeno preteptati? Saj to še ni takšno zlo, če pride zvečer vtisih malo kasneje domov. Samo svarilo bi tudi nekaj zaleglo.»

Žena: «Saj sem ga poprej posvarila.»

Sodnik: «Kako pa?»

Žena: «Najprej sem mu vrgla samo škaf v glavo.»

Pravi vzrok.

Na Zabrdju se je vršila velika veselica. Okrog tretje ure zjutraj se je spravil Jernej Klobasa proti domu ves poln vinskih duhov. Ko je omahoval po cesti, ga je srečal vinski bratec. Temu je Jernej potožil: «Te poti pa ni konca ne kraja. Strašno težko mi je hoditi domov.»

Vinski bratec pa ga je tolažil: «Tudi meni je težko, strašno težko, kajti tudi jaz sem oženjen.»

Dediščina.

Urška: «Moj ženin je imel strašno srečo. Podedoval je 100.000 dinarjev.»

Jerica: «To je pa res sreča; sedaj se mu pa ne bo treba s teboj poročiti.»

Znak časa.

Tujec se je vozil po mestu in ko se je peljal mimo velikega poslopja je vprašal voznika, kakšno je to poslopje.

Voznik: «To je mestna hiša.»

Tujec: «Koliko ljudi pa dela v tem poslopiju?»

Voznik: «Kakšna polovica.»

Dobro zdravilo.

Gostilničarja je bolel vrat, pa je šel k zdravniku, ki mu je dejal: «Nič hudega ni. Vzemite kozarec jesiha ter si z njim izplaknite grlo.»

Zvečer je prišel zdravnik v njegovo gostilno, naročil vina in ko je izpil nekaj kozarcev, je vprašal gostilničarja: «Ali ste storili tako, kakor sem Vam rekel?»

«Jesiha nisem imel pri roki,» je odvrnil gostilničar, «zato sem pa izpil več kozarcev vina in mi je takoj odleglo.»

«No, se mi vidi, da je moralo pomagati,» je odvrnil pomenljivo zdravnik.

MALI OGLASI

Čitajte! Važno!

Naznanjam slavnemu občinstvu, da je dospela velika zaloga jesenskega in zimskega blaga za obleke, katerega prodajam radi prevelike zaloge pod ceno. Ne zamudite, pridite in prepričali se boste. — Se priporoča za cenjeni obisk

Anton Savnik,
247 Skofja Loka. Glavni trg.

Kolarski vajenec

se takoj sprejme pri Ferdinandu Lazniku, kolarskem mojstru v Ratečah pri Zidanem mostu. 268

Kateri priletni samec (samica)

bi hotel posoditi, oziroma odstopiti gospodu 40.000 do 50.000 Din. Dotičnik lahko dobi pri tem gospodu dobro do smrtne oskrbe z vsem. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod «Smrtna oskrba». 269

Več krojiteljev in krojiteljic ter damskih modelirk, zmožnih minister-kroja, se išče.

Ponudbe na Krojno učilišče v Ljubljani, Stari trg 19. Prednost imajo učenci, zmožni anglo-francoskega kroja sistema «Minister». 264

Šivalni stroj

se proda poceni. — Vpraša naj se v trgovini v Ljubljani, Stari trg 26. 263

Proda se zidana hiša.

z opeko krita, z vrtom in lepim vinogradom. ob cesti v večjem kraju. Cena 34.000 Din. — Več se izve pri lastnici Tereziji Drnovškovi, Raka pri Krškem.

Zdravje! Moč!

Vučina današnjega našega pokolenja boleha na živčnih in artritiskih boleznih. Večina ljudi se pred časom stara in umira. Redko kdo zna, kaj je to zdravo življenje. Besede: nervoza, apatija, nespečnost, glavobol (migrena), nevralgija, potem popolna oslabelelost so zavzeli prvo mesto v leksikonu današnjega ljudskega društva.

Kaj je vzrok vsemu temu?

Vzrok je neracionalni in nehygijski način življenja naše današnje generacije, vsled česar se naša kri kvari s produkti motene presnove materij, kakor sečne kisline, uratov itd., a životvorne naše žleze oslabevajo.

Odstranite iz Vašega organizma sečno kislino, okrepite svoje životvorne žleze in Vi boste fizično in moralno prerojeni.

Sloveči francoski učenjak, fiziolog profesor Broun, lekarnar, je po mnogih poskusih nad živalmi in ljudmi in nad samim seboj iznašel način izdelovanja specialnega ekstrakta od živalske sekretorne žleze, s pomočjo katerega se človeška kri zopet regularno nalaga s produkti, ki dajo organizmu moč, sečna kislina i. dr. strupi pa izginevajo skozi naše obisti.

Znani preparat «KALEFLUID» D. Kaleničenka pripravljen je na ta način, ki ga zato mnogi imenujejo še «LEKAROVA TEČNOST».

Učinkovanje «KALEFLUIDA» pri živčnih in protinastih boleznih, kakor: nevralgiji, histeriji, nevralgiji, protinu, arteriosklerozi, revmatizmu, dalje splošni in popolni oslabelelosti i. dr. najbolje se vidi iz številnih zdravniških ocen in pisem bolnikov samih iz Anglije, Francije, Amerike, Rusije, Poljske, Jugoslavije, Rumunije i. dr. dežel.

«KALEFLUID» je za svoje vrline odlikovan na higijskih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju in Florenci z več nagradami (4 Grand prix in 4 velike zlate kolajne).

«KALEFLUID» se prodaja vseh lekarnah in drogerijah. Brezplačno se pošilja detajlna literatura «Preporoč» z zdravniškimi ocenami in pismi samih bolnikov, a obrne naj se na naslov: Beograd, Pop-Lukina 1, št. D. I. Miloš Marković. 267

Izjava.

Podpisana Marija Simonič, posestnica v Kicarju, p. Ptuj, obžalujem, da sem o Ivani Lahovi, posestnici v Kicarju, govorila; da je možki in ne ženska. — Zapeljale so me v to neosnovane govorice ljudi.

Zahvaljujem se Ivani Lahovi za odstop od tožbe in plačam vse stroške.

Ptuj, dne 8. novembra 1926.

270

Marija Simonič

Zanemarieno ali
zadolženo posestvoprevzamem
pod ugodnimi pogoji

Odgovor pod: «Državni uradnik» na oglasni
oddelek «Domovine».

Za Miklavža

naročite pravočasno čevlje pri

«**DOKO**»

Prešernova ul. št. 9. dvorišče.

Za male in velike!

Trpežne in poceni!

Bolehni
na
pljučih!

Na tisoče že ozdravljenih!

Zahtevajte takoj
knjigo o moji
novi
prehranbeni
umetnosti,

ki je že mnoge rešila. To je mogoče uporabljati poleg vsakega prirojenega življenjskega načina in pomaga hitreje premagati bolezen. Nočno poteuje in kašelj izgine, telesna teža se poveča in vsakojako zrahaenost ustavi bolečine.

Resni mošje

zdravniške vede potrjujejo izvrstnost moje metode in radi priznavajo uporabo, karتي čimprej se začne s mojim prehranbenim načinom, tem bolje je.

Popolnoma zasloni

dobite knjigo, iz katere morete črpati mnogo zna uja vrednega. Ker moj založnik v celoti razpošilja le 10.000 komadov zasloni, pišite takoj, da se boste tudi Vi prištevali k srednim prejemnikom.

August Märzke,

BERLIN-WILMERSDORF, Brucksalerstr. 5, Abt. 188.

ČREVA

vsakovrstna po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v zalogi. Kupujem tudi

surovi in stopljeni loj

in ga plačujem po najvišji dnevni ceni.

Jos. Bergman v Ljubljani, Poljanska cesta št. 85.

Telefon št. 16.

Ustanovljena leta 1889.

Poštni ček 10.533.

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje
vloženega denarja
nad 200 milijonov
dinarjev.

(Gradska štedionica)

LJUBLJANA

Prešernova ulica

Stanje
vloženega denarja
nad 800 milijonov
kron.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi, cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice.